

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. december 5.
(OR. en)

16338/23

**Intézményközi referenciaszám:
2023/0435(COD)**

**CONSOM 460
MI 1082
COMPET 1224
TOUR 44
TRANS 570
IA 344
CODEC 2379**

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2023. november 30.
Címzett:	Thérèse BLANCHET, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 905 final
Tárgy:	Javaslat – AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE az (EU) 2015/2302 irányelvnek az utazók védelmének hatékonyabbá tétele, valamint az irányelv egyes vonatkozásainak egyszerűsítése és pontosítása érdekében történő módosításáról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a következő dokumentumot: COM(2023) 905 final.

Melléklet: COM(2023) 905 final

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.11.29.
COM(2023) 905 final

2023/0435 (COD)

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az (EU) 2015/2302 irányelvnek az utazók védelmének hatékonyabbá tétele, valamint az irányelv egyes vonatkozásainak egyszerűsítése és pontosítása érdekében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

{SEC(2023) 540 final} - {SWD(2023) 905 final} - {SWD(2023) 906 final} -
{SWD(2023) 907 final} - {SWD(2023) 908 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

A turizmus fontos szerepet játszik a világgazdaságban, mivel közvetlenül és közvetve a világ bruttó hazai termékének több mint 10 %-át teszi ki. A növekvő jövedelmek, a csökkenő utazási költségek és az elérhető turisztikai tevékenységek növekvő választéka miatt a turisták száma a 2000. évi 680 milliőról 2019-ben több mint 1,5 milliárdra nőtt. Az Európai Unió a világ első számú turisztikai célpontja, 2022-ben a külföldi turisták mintegy kétharmadát fogadta. A turisztikai ágazat kulcsszerepet játszik az EU gazdaságában: 2020-ban mintegy 2,3 millió idegenforgalmi vállalkozás és 10,9 millió ember dolgozott az ágazatban¹.

Az európai fogyasztók különféle módokat használnak arra, hogy ugyanazon utazás vagy üdülés céljából utazási szolgáltatásokat foglaljanak le. Például lefoglalhatják külön-külön az utazást és/vagy a szállást, akár közvetlenül, különböző szolgáltatóknál, akár közvetítőkön keresztül. Online, offline, előre szervezett vagy személyre szabott csomagokat vásárolhatnak, amelyek különböző típusú utazási szolgáltatásokat ötvöznek. Utazási irodák, fuvarozók és más szereplők szintén kínálhatnak utazási csomagokat.

Az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyületesekről szóló (EU) 2015/2302 irányelv (a továbbiakban: az irányelv vagy az utazási csomagokról szóló irányelv)² korszerűsítette az utazási csomagokra vonatkozó jogi keretet, hogy az tükrözze a piaci és technológiai fejlődést. Célja az volt, hogy szabályozza az utazási szolgáltatások új foglalkozási módjait, beleértve az utazási szolgáltatások olyan testreszabott kombinációit, amelyek nem tartoznak a 90/314/EGK irányelv³ hatálya alá, vagy amelyek jogi szürke zónába estek, és számos módon megerősítette az utazási csomagokat igénybe vevő utazók jogait. További célja volt, hogy tisztességesebb versenyt biztosítson az utazási csomagok piacán tevékenykedő különböző típusú utazási vállalkozások számára.

A Covid19-világjárvány kitörése a szervezett utazások tömeges lemondásához vezetett, és egy ideig új foglalások sem történtek. Az utazásszervezők ebből eredő likviditási problémái miatt sok utazó nem, vagy csak jóval az irányelvben előírt 14 napnál később kapta meg a visszatérítést. 2020. májusi (EU) 2020/648 ajánlásában (a továbbiakban: a 2020. évi ajánlás)⁴ a Bizottság az utalványok önkéntes használatára vonatkozó elveket határozott meg, valamint módszereket ahhoz, hogy az utalványokat vonzóbbá tegyék az utazók számára, többek között azáltal, hogy az utazásszervező fizetésektelenségével szembeni védelmet nyújtanak azoknak. Az ajánlás alkalmazása tagállamonként eltérő volt. Több tagállam az irányelvtől eltérő jogszabályokat fogadott el, meghosszabbítva a visszatérítési időszakokat vagy kötelezővé téve

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_economic_analysis

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2302 irányelve (2015. november 25.) az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyületesekről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 326., 2015.12.11., 1. o.). Az irányelv egyes cikkeire történő hivatkozások a 2015. évi irányelvre utalnak.

³ A szervezett utazási formákról szóló, 1990. június 13-i 90/314/EGK tanácsi irányelv (HL L 158., 1990.6.23., 59. o.).

⁴ A Bizottság (EU) 2020/648 ajánlása (2020. május 13.) a Covid19-világjárvánnyal összefüggésben törölt utazási csomagok és szállítási szolgáltatások visszatérítésének alternatívájaként az utasok és az utazók részére felkínált utalványokról (HL L 151., 2020.5.14., 10. o.).

az utazók számára kibocsátandó utalványokat, ami miatt a Bizottság 11 tagállammal szemben kötelezettségsgzési eljárást indított.

A Bizottság 2021. február 26-án közzétett jelentése (a továbbiakban: az utazási csomagokról szóló irányelv alkalmazására vonatkozó jelentés)⁵ áttekintést nyújt arról, hogy a tagállamok hogyan ültették át az irányelvet a nemzeti jogba, és hogyan alkalmazzák azt 2018 júliusa óta. A jelentés több kihívásra is rávilágít, köztük a Thomas Cook 2019. évi csődje és a Covid19-világjárvány nyomán felmerült kihívásokra. Az irányelv alkalmazásának a jelentésben kiemelt nehézségei közé tartozik az utazási szolgáltatássegysétekre vonatkozó rendelkezések összetettsége és bizonytalansága, a visszatérítések kifizetésének és a jelentős válság esetén bekövetkező fizetésképtelenséggel szembeni hatékony védelemnek a nehézségei, ideértve az utalványokra vonatkozó szabályok hiányát és a fizetésképtelenséggel szembeni védelem hatókörével kapcsolatos bizonytalanságokat is.

Az Európai Számvevőszék (a továbbiakban: a Számvevőszék) különjelentést adott ki a légi utasok jogairól a Covid19-világjárvány idején.⁶ Ajánlásaiban a Számvevőszék felkérte a Bizottságot annak megvizsgálására, hogy a törölt utazások utáni visszatérítések és a szervezők fizetésképtelenségének kezelése érdekében – adott esetben jogszabályi változtatások révén – miként lehetne megerősíteni a légi utasok és az utasok jogait, válság esetén is.

2022. március 22-i véleményében a jövőállósági platform (F4F) öt problémát azonosított az irányelvben, és javaslatokat tett e tekintetben.⁷

Az irányelv értékelését és felülvizsgálatát a 2020. november 13-i új fogyasztóügyi stratégia is említi.⁸ A Bizottság bejelentette, hogy 2022-ig mélyreható elemzést fog végezni arról, hogy „az utazási csomagokra vonatkozó jelenleg érvényes szabályozási keret – ideértve a fizetésképtelenséggel szembeni védelmet is – továbbra is teljes mértékben képes-e mindenkor erőteljes és átfogó fogyasztóvédelmet biztosítani, figyelembe véve az utasjogok terén bekövetkezett fejleményeket is.”

Az irányelv felülvizsgálatának általános célja a fogyasztóvédelem mindenkori szintjének megerősítése, súlyos válság esetén is, ugyanakkor a belső piac működésének javítása az utazási csomagok ágazatában. Mindez összhangban van az irányelv eredeti célkitűzéseivel. Összességében az irányelv szilárd szabályokat tartalmaz az utazási csomagokra vonatkozóan, és jelentős előnyökkel járt a fogyasztóvédelem és a belső piac működése szempontjából. Az értékelés mindazonáltal azt mutatta, hogy csak részben hatékony célkitűzéseinek teljesítése, valamint a fogyasztók és a kereskedők igényeinek kielégítése tekintetében, és van még mit javítani és egyszerűsíteni. A hiányosságok, a jogbizonytalanság és a túlzott összetettség tekintetében olyan gyenge pontokat tárt fel, amelyek célzott fellépést tesznek szükségessé. E hiányosságok kezelése – például egyes fogalom meghatározások módosítása, valamint az előlegfizetésre és az utalványokra vonatkozó rendelkezések beillesztése révén –, valamint a csomagok elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatti törlésére és a

⁵ Jelentés az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatássegysétekről szóló (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv alkalmazásáról, COM(2021) 90 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM%3A2021%3A90%3AFIN>

⁶ 15/2021. számú különjelentés: „A légi utasok jogai a Covid19-világjárvány idején: A Bizottság igyekezete ellenére sérültek az alapvető jogok, https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_15/SR_passenger-rights_covid_HU.pdf

⁷ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_hu

⁸ COM(2020) 696 final, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

fizetéseképtelenséggel szembeni védelemre vonatkozó egyes elemek pontosítása révén előnyös lesz a jövőbeli válságokra való felkészülés és az irányelv rendes körülmények közötti alkalmazása szempontjából.

- **Összhang a szakpolitikai terület rendelkezéseivel**

Az irányelv a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet és a képviseleti keresetekről szóló irányelv hatálya alá tartozik, amelyek hozzájárulnak annak hatékony végrehajtásához. A fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet közös végrehajtási intézkedéseket ír elő a szabályokat be nem tartó kereskedőkkel szemben. A képviseleti keresetekről szóló irányelv 2023 júniusától alkalmazandó, és növeli az utazók és a fogyasztók kollektív érdekvédelmi szintjét mind nemzeti, mind határokon átnyúló viszonylatban, például jogsértés megszüntetésére irányuló intézkedések és jogorvoslati intézkedések kérelmezése révén.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az utazási csomagokról szóló első irányelv 1990-es elfogadását követően uniós szinten öt rendeletet fogadtak el az utasok jogairól a különböző közlekedési módok tekintetében. Például a 261/2004/EK rendelet (a továbbiakban: a légi utasok jogairól szóló rendelet) meghatározza a légi utasok jogait a járatatlósággal, a visszautasított szállással vagy a késéssel kapcsolatban. Az említett rendelet kiegészíti az utazási csomagokról szóló irányelvet. A két jogi aktus közötti kapcsolatot az irányelv és a légi utasok jogairól szóló rendelet különböző rendelkezései szabályozzák, amelyek célja a két eszköz közötti koherencia elérése.

A Bizottság az „Utazás – az utasok és jogaik jobb védelme” elnevezésű kezdeményezés keretében felülvizsgálja az utasjogok szabályozási keretét is. A légi utasok jogairól szóló rendelet felülvizsgálata magában foglalja a köztes szereplőkön keresztül lefoglalt törölt járatok visszatérítését.⁹ Emellett a tervek szerint az 1008/2008/EK rendelettel (légi közlekedési szolgáltatásokról szóló rendelet) összefüggésben megvizsgálják az utasok védelmét a légi fuvarozók fizetéseképtelensége és súlyos válság esetén.¹⁰

A felülvizsgálat célja az utazási csomagokról szóló irányelv és a légi utasok jogairól szóló rendelet közötti koherencia további javítása, például az utalványokra vonatkozó szabályok és a vállalkozások közötti visszatérítésekre vonatkozó szabályok bevezetése révén. Az előlegfizetésre¹¹ és a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemre vonatkozó szabályok, amelyek a javasolt felülvizsgálat részét képezik, figyelembe veszik az utasjogok jelenlegi állását.

⁹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13290-Utazas-az-utasok-es-jogaik-fokozottabb-vedelme_hu

¹⁰ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13255-A-legi-kozlekedesi-szolgaltatasokrol-szolo-rendelet-felulvizsgalata_hu

¹¹ A csomagokra az utazás megkezdése előtt kifizetett összegeket az érdekelt felek gyakran előfizetesként is említik. Az előleg az utazó által az utazási csomag lefoglalásakor vagy röviddel azt követően előre kifizetett összeg.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Az uniós fellépés jogalapja az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 114. cikke, amely értelmében „az Európai Parlament és a Tanács [...] elfogadja azokat a tagállamok [...] rendelkezéseinek közelítésére vonatkozó intézkedéseket, amelyek tárgya a belső piac megteremtése és működése.” A 114. cikk (3) bekezdése előírja, hogy „a Bizottság [...] a fogyasztóvédelemre vonatkozó javaslataiban a védelem magas szintjét veszi alapul, különös figyelemmel a tudományos tényeken alapuló új fejleményekre.” Ezen felül a 169. cikk (1) bekezdése és a 169. cikk (2) bekezdésének a) pontja előírja, hogy az Unió az EUMSZ 114. cikke alapján elfogadott intézkedésekkel hozzájárul a fogyasztóvédelem magas szintjének biztosításához.

Az EUMSZ 26. cikkének (2) bekezdésével összhangban a belső piac egy olyan, belső határok nélküli térség, amelyben az áruk és szolgáltatások szabadon mozognak, a vállalkozások pedig rendelkeznek a letelepedés szabadságával. Az utazási csomagokkal kapcsolatos jogok és kötelezettségek harmonizálása szükséges a turizmus valódi belső piacának kialakításához, és hozzá fog járulni a fogyasztóvédelem magas szintjének fenntartásához és növeléséhez.

• Szubszidiaritás

Ez a javaslat – az (EU) 2015/2302 irányelvhez hasonlóan – teljes körű harmonizációs eszköz, mivel az általa szabályozott kérdések csak uniós szinten oldhatók meg megfelelően. A tagállamok önállóan nem tudják biztosítani, hogy valamennyi uniós polgár élhessen az irányelv által biztosított jogokkal, még válság idején is.

Az utazási csomag határokon átnyúló ágazat, nemcsak abban az értelemben, hogy az utazók külföldre utaznak, hanem a más országokban székhellyel rendelkező szervezők által az utazóknak csomagban értékesített, szervezett üdülések tekintetében is. Az utazási csomagokról szóló irányelv felülvizsgálatának célja a jelenlegi szabályok korszerűsítése és az értékelés során jelzett problémák kezelése. Az utazási csomagokról szóló irányelv két átfogó célkitűzése továbbra is releváns, nevezetesen annak biztosítása, hogy az EU-ban minden utazó magas és egységes szintű védelemben részesüljön, valamint hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez.

Az azonosított problémák megszüntetésére, a hiányosságok felszámolására, az irányelv szabályainak egyértelműsítésére és egyszerűsítésére irányuló uniós szintű fellépés növelni fogja az utazók és a kereskedők bizalmát az utazási csomagok – többek között határokon átnyúló – vásárlása és értékesítése iránt, és javítja a belső piac működését. Például az utalványokra vonatkozó szabályok, az előlegfizetésekre vonatkozó közös szabályok és a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemre vonatkozó további előírások az irányelv egységesebb alkalmazását fogják biztosítani. Ha a tagállamok koordinálatlanul kezelnék ezeket a problémákat, az növelné a belső piac széttöredezettességét.

• Arányosság

Az utazási csomagokról szóló irányelv javasolt felülvizsgálata kiegyensúlyozott, és megfelel az EUMSZ 5. cikkének (3) bekezdése szerinti arányosság elvének. Amint azt a hatásvizsgálati jelentés 3.3. szakasza kifejti, ez nem haladja meg a célkitűzések eléréséhez szükséges mértéket, mivel a felülvizsgálat az utazási jog olyan szempontjaira korlátozódik, amelyek esetében uniós fellépésre van szükség.

A hatásvizsgálati jelentés 5.3. szakaszában leírtak szerint három szakpolitikai alternatíva értékelésére került sor annak fényében is, hogy az intézkedések várhatóan arányosak-e az azonosított problémák kezelésében.

Végezetül az utazási csomagokról szóló irányelv javasolt felülvizsgálata a hatásvizsgálatban szereplő egyik alternatíván alapul, amely a többi alternatívánál kevésbé intervencionista intézkedéseket tartalmaz, amelyek arányosak mind a válsághelyzetekre való felkészültség szempontjából, mind pedig a válsághelyzeteken kívül (a hatásvizsgálati jelentés 6.1. szakasza). Ez a kezdeményezés ezért fenntartja a fellépés célja, eszközei és következményei közötti egyensúlyt, és ezért arányos (a hatásvizsgálati jelentés 7.4. szakasza). Az új rendelkezések az általuk kezelt igényekhez igazodnak, és célzott jellegűek, tehát hatály és intenzitás tekintetében gondosan kalibráltak.

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

A hatásvizsgálati jelentés megállapítja, hogy a nem jogalkotási intézkedések, például ajánlások vagy iránymutatások nem tudják elérni a kezdeményezés célkitűzéseit (a hatásvizsgálati jelentés 5.2.1. szakasza).

Az irányelv koherens jogokat és kötelezettségeket határozna meg, ugyanakkor lehetővé tenné a tagállamok számára, hogy ezeket a szabályokat beépítsék nemzeti szerződési jogukba. Lehetővé tenné továbbá a tagállamok számára, hogy döntsenek az irányelv végrehajtásának legjobb módjáról és a szabályok megsértése esetén alkalmazandó szankciókról. Végezetül ez a javaslat csak egy meglévő jogi eszközt módosít.

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése/célravezetőségi vizsgálata**

2019-ben a Bizottság közzétette első jelentését az utazási csomagokról szóló irányelv a különböző értékesítési pontokon végrehajtott online foglalásokra alkalmazandó rendelkezéseiről¹². A jelentés kihívásokról számolt be, különösen az utazási szolgáltatáseggyüttesekkel kapcsolatban, mint például a fogalom egyértelműségének hiánya, valamint az utazási csomagok és az utazási szolgáltatáseggyüttesek közötti különbségtétel nehézsége.

2021-ben a Bizottság az utazási csomagokról szóló irányelv 26. cikkében meghatározottak szerint átfogó jelentést adott ki az irányelv alkalmazásáról¹³. A jelentés feltárt bizonyos kihívásokat az irányelv normál körülmények között és válsághelyzetben történő alkalmazásával kapcsolatban, különösen a visszatérítések tekintetében olyan súlyos válsághelyzetekben, mint amilyen a Covid19-világjárvány volt.

Amint azt a 2020. novemberi új fogyasztóügyi stratégiájában bejelentette, a Bizottság az utazási csomagokról szóló irányelv hatásvizsgálatával párhuzamosan értékelést is végzett¹⁴.

¹² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=COM:2019:270:FIN>

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=COM:2021:90:FIN>

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:52020DC0696>

Az értékelés arra a következtetésre jutott, hogy az irányelv továbbra is uniós hozzáadott értéket képvisel. Megállapította, hogy az irányelv célkitűzései összhangban vannak az utazók és az utazási csomagok szervezőinek/közvetítőinek az irányelv elfogadásakor várható szükségleteivel, és továbbra is relevánsak. A piaci fejlemények (főként a fokozódó digitalizációnak és az üzleti gyakorlatok változásainak köszönhetően), az irányelv alkalmazásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok és a Covid19-világjárvány által okozott problémák azonban rávilágítottak arra, hogy az irányelv nem elégíti ki teljes mértékben bizonyos fogyasztói igényeket (az előlegfizetések védelme és visszatérítése, egyes szabályok összetettsége, információk bemutatása). Megállapította, hogy további intézkedésekre van szükség. Az értékelés ezért arra a következtetésre jutott, hogy az utazási csomagokról szóló irányelv csak részben járult hozzá a belső piac megfelelő működéséhez, valamint a fogyasztóvédelem magas és lehető legegységesebb szintjének eléréséhez.

Az értékelés során azonosított kihívások három fő probléma köré csoportosíthatók.

Az első probléma a *törölt utazási csomagok visszatérítésével* kapcsolatos kihívások, különösen súlyos válság idején. Ennek fő mozgatórugója az előlegfizetés gyakorlata, a szervezők likviditásának hiánya számos párhuzamos visszatérítési kérelem esetén, valamint az utalványok használatával kapcsolatos jogbizonytalanság. Mivel az utazásszervezők az utazóktól kapott előleget arra használják fel, hogy előre kifizessék az utazási csomag részét képező bizonyos szolgáltatásokat, a szolgáltatók visszatérítésétől függenek annak érdekében, hogy az utazási csomag törlése esetén vissza tudják téríteni az utazóknak a befizetett összeget.

A világjárvány alatt számos szervező nem kapott (gyors) visszatérítést a szolgáltatóktól (pl. légitársaságoktól és szállodáktól), és így a kötelező 14 napos időszakon belül nem tudta visszatéríteni az utazók költségeit. Az utazási csomagokról szóló irányelv nem tartalmaz a vállalkozások közötti visszatérítésekre vonatkozó szabályokat lemondás esetére. Hiányoznak belőle továbbá az utalványok használatára vonatkozó szabályok. Valójában a világjárvány idején az utazásszervezők gyakran utalványokat erőltettek rá az utazókra a törölt utazási csomagok visszatérítése helyett, és az utazók utalványokkal kapcsolatos jogai nem voltak egyértelműek. Több tagállam ideiglenes szabályokat is elfogadott, amelyek lehetővé tették az utazásszervezők számára, hogy az utazók beleegyezése nélkül utalványokat bocsássonak ki, vagy felfüggesztették az utazási csomagokról szóló irányelv szerinti visszatérítéshez való jogukat, ami kötelezettségszegési eljárás megindítását vonta maga után. 2020 májusában a Bizottság ajánlást fogadott el a világjárvány idején kibocsátott, önkéntesen elfogadható utalványokról¹⁵. Az ajánlás tagállamok általi alkalmazása vegyes volt.

A második probléma az, hogy az utazók által fizetett előlegek nem részesülnek kellő védelemben az utazásszervező *fizetéseképtelenségével* szemben. Az utalványok esetében a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem és a törlésből eredő visszatérítési jogok tagállamonként eltérőek¹⁶. Jelentős különbségek vannak a fizetéseképtelenséggel szembeni nemzeti védelmi rendszerek között is¹⁷. Egyes tagállamokban az utazásszervezők nehezen

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A32020H0648>

¹⁶ A tagállamok jelenlegi gyakorlata eltérő. A konzultációs folyamat során a Bizottság által feltett kérdésekre válaszoló hat tagállam már bizonyos mértékig fedezi az utalványokat és/vagy a visszatérítési igényeket a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem keretében, míg hat tagállam nem.

¹⁷ Az utazási csomagokról szóló irányelv szándékosan a tagállamokra bízta a fizetéseképtelenséggel szembeni nemzeti védelmi rendszereik részleteinek meghatározását, feltéve, hogy a rendszer megfelel a 17. cikkben és a (39)–(40) preambulumbekezedésben foglalt kritériumoknak. A fizetéseképtelenséggel szembeni védelmi rendszerek tehát (állami vagy magán) alapokon, biztosításokon vagy bankgaranciákon alapulhatnak, ami Unió-szerte eltérő fizetéseképtelenséggel szembeni védelmi rendszerekhez vezet.

jutnak fizetéseképtelenséggel szembeni védelemhez vagy biztosítási megoldásokhoz, különösen válság idején^{18, 19}

A harmadik probléma az *utazási csomagokról szóló irányelv végrehajtásával kapcsolatos nehézségek*hez kapcsolódik. Egyes rendelkezések nem eléggé egyértelműek, hiányosak vagy túl összetettek, ami a gyakorlatban eltérő szintű fogyasztóvédelmet és a verseny torzulását eredményezi. Ez vonatkozik például az „online foglalás együttesek” fogalmára²⁰, az utazási szolgáltatás együttesekre, a visszatérítési igények és utalványok fizetéseképtelenséggel szembeni védelem általi fedezetére, valamint az elháríthatatlan és rendkívüli körülmények esetén történő törlésre vonatkozó szabályokra. Emellett az utazók nincsenek minden esetben tisztában a különböző felek (utazásszervezők, utazásközvetítők és szolgáltatók) szerepét illetően, beleértve a visszatérítésekkel kapcsolatos szerepüket is. Végezetül a tájékoztató formanyomtatványok használata összetett, és lehetne felhasználóbarátabb is.

• **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

A Bizottság számos konzultációs tevékenységet folytatott, többek között nyilvános és célzott konzultációkat az érdekelt felekkel. A konzultációk a lehető legszélesebb körűek voltak annak érdekében, hogy információkat, bizonyítékokat és magyarázatokat gyűjtsenek az érdekelt felek különböző kategóriáinak (pl. utazók/fogyasztók, utazásszervezők, fizikai és online utazási irodák, fuvarozók, nemzeti hatóságok, fizetéseképtelenséggel szembeni védelmet nyújtó alapok, fogyasztói és vállalkozói szövetségek, tudományos és nem kormányzati szervezetek) igényeiről. Az érdekelt felekkel folytatott megbeszélések középpontjában a következő három konkrét célkitűzés állt:

- Az utazók előlegfizetései védelmének és törlés esetén a már kifizetett összegek gyors visszatérítéséhez való joguk javítása, súlyos válság idején is, az utazásszervezők likviditásának fenntartása mellett (az 1. probléma kezelése).
- Az utazóknak az utazásszervező fizetéseképtelenségével szembeni védelmének megerősítése, akár súlyos válság esetén is, ugyanakkor egyenlő versenyfeltételek biztosítása a belső piacon (a 2. probléma megoldása).
- A jogbiztonság és az irányelv végrehajthatóságának növelés az irányelv azon rendelkezéseinek egyértelműsítése és/vagy egyszerűsítése révén, amelyek különbözőképpen értelmezhetők, vagy amelyeket az érdekelt felek nehezen tudnak a gyakorlatban alkalmazni (a 3. probléma megoldása).

A Bizottság számos konzultációs módszert és formát alkalmazott a konzultációs folyamat során, amely a véleményezési felhívás 2021. augusztusi közzétételével kezdődött és 2023 májusáig tartott. Ezek a következők voltak:

¹⁸Jelentés a központi kapcsolattartó pontok 2022. november 10-i üléséről,

<https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=en&meetingId=45937&fromExpertGroups=true>

¹⁹Az illetékes nemzeti hatóság célzott felmérése (Fizetéseképtelenség), a 6. kérdésre adott válaszok, amelyek szerint a biztosítási alapú megoldások árai emelkedtek.

²⁰A fogalmat a 3. cikk (2) bekezdése b) pontjának v. alpontja a következőképpen határozza meg: „legalább két különböző típusú utazási szolgáltatás kombinációja ugyanazon utazás vagy üdülés részeként, ha [...] különböző kereskedőktől vásárolja meg az utazó egymáshoz kapcsolódó, online foglalási folyamatok keretében, amelyek kapcsán az a kereskedő, akivel vagy amellyel az utazó először köt szerződést, továbbítja az utazó nevét, fizetési adatait és e-mail címét egy vagy több másik kereskedőnek, és ez utóbbival/utóbbiakkal az első utazási szolgáltatás foglalásának visszaigazolása után legkésőbb 24 órán belül szerződés jön létre.”

- A bevezető hatásvizsgálatról szóló konzultáció és egy 13 hetes nyílt nyilvános konzultáció, amelynek során valamennyi érdekelt fél véleményét kikérték.²¹
- A különböző érdekelt felekkel (hatóságokkal, fogyasztói szervezetekkel, vállalkozói szövetségekkel) folytatott célzott konzultációk, főként több munkaértekezlet és találkozó nyomon követéseként.
- Célzott online tematikus munkaértekezletek, többek között az érdekelt felek szakértői csoportjának ülései az utazási csomagokról szóló irányelv alkalmazásának támogatása érdekében.²² A Bizottság által szervezett ülésekre való felkészülés érdekében előzetesen kérdőíveket és vitairatokat küldtek ki.
- A külső tanácsadó által szervezett online munkaértekezletek, amelyek célja, hogy a résztvevőket (vállalkozói szövetségek és egyes vállalkozások, köztük utazási vállalkozások, fogyasztói szervezetek és Európai Fogyasztói Központok) tájékoztassák a tanulmány előrehaladásáról, és interaktív formában információkat gyűjtsenek a főbb megállapításokról.
- Az érdekelt felek (pl. az Európai Garanciaalapok Utazási és Idegenforgalmi Szövetsége, az Európai Utazási Irodák Szövetsége) által szervezett munkaértekezletek lehetőséget kínáltak arra, hogy adatokat gyűjtsenek az érdekelt felektől a fizetésektelenséggel szembeni, az utazási ágazatban elérhető védelemről és az előlegekről.
- A külső tanácsadó által végzett célzott felmérések, amelyek célja, hogy információkat gyűjtsenek az érdekelt felek nézeteiről és tapasztalatairól az utazási csomagok aktuális piaci tendenciáival kapcsolatban, beleértve a lemondási jogokat, az utalványok használatát és a visszatérítéseket. A cél az volt, hogy azonosítsák a jelenlegi szabályozás fő kihívásait, az elsődleges költségeket és hasznokat.
- A külső tanácsadó által két szakaszban készített interjúk, amelyek megalapozó interjúkból és az érdekelt felekkel folytatott teljes körű interjúkból állnak.
- Technikai vagy politikai szintű megbeszélések. Az utazási csomagokról szóló irányelv felülvizsgálatát politikai szinten is felvetették, különösen a Tanács különböző elnökségei alatt tartott nem hivatalos miniszteri üléseken.
- Kétoldalú online találkozók az érdekelt felek széles körével.
- A fogyasztói szövetségek, a vállalkozói szövetségek és a nemzeti hatóságok állásfoglalásai.
- A jövőállásági platform (F4F) 2022. március 22-i véleménye.²³ Az utazási csomagokról szóló irányelvről készült véleményében a jövőállásági platform öt problémát azonosított, és öt kapcsolódó javaslatot tett.

A konzultációs tevékenységekre adott visszajelzések azt mutatták, hogy:

- Az érdekelt felek nagy többsége megerősítette, hogy a Covid19-világjárvány idején valamennyi tagállamból érkező utazó jelentős nehézségekkel szembesült a törölt utazási csomagokra befizetett előlegek 14 napon belüli visszatéríttetése során. A fogyasztói szervezetek és számos nemzeti hatóság úgy vélekedett, hogy fokozni kell az utazók által fizetett előlegek védelmét.
- A szervezők ugyanakkor vázolták a szolgáltatók felé befizetett összegek visszatéríttetésének nehézségeit. Egyes szolgáltatók, különösen a légitársaságok, a teljes összeg előzetes

²¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13117-Utazasi-csomagok-az-unios-szabalyok-felulvizsgalata_hu

²² <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupId=3617&fromMeetings=true&meetingId=45600>

²³ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f/adopted-opinions_hu

kifizetését kéri. A legtöbb vállalkozás rámutatott arra, hogy üdvözlne egy új uniós szabályt, amely előírja a szolgáltatók számára, hogy meghatározott, 14 napnál rövidebb határidőn belül fizessék vissza a befizetéseket a szervezők részére.

- A legtöbb fogyasztóvédelmi szervezet és hatóság úgy vélte, hogy az EU-ban a fizetésképtelenséggel szembeni különböző védelmi rendszerek egyes tagállamokban magasabb szintű védelmet eredményeznek a szervezők fizetésképtelenségével szemben, míg más tagállamokban elégtelen védelemmel szolgálnak az utazóknak. Ezt az álláspontot azonban nem támasztották alá konkrét példákkal.
- INéhány tagállamban az utazásszervezők a jelentések szerint nehéznek találták, hogy fizetésképtelenséggel szembeni védelemhez jussanak az előlegfizetések és a hazaszállítás fedezésére. Ennek oka, hogy a piacon elérhető biztosítási megoldások elégtelenek, vagy csak megfizethetetlen áron kínálnak biztosítási megoldásokat, különösen válság idején. Eltérő gyakorlatok léteznek a visszatérítési igények és utalványok fedezetét illetően is, ha az utazási csomagot az utazásszervező fizetésképtelenné válása előtt mondják le.
- A legtöbb érdekelt fél nehézségekbe ütközött az utazási csomagokról szóló irányelv végrehajtása során az „online foglalás együttes” és az utazási szolgáltatás együttes fogalmának értelmezése és érvényesítése, bizonyos tájékoztatási kötelezettségek teljesítése, valamint annak megállapítása során, hogy az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondását elháríthatatlan és rendkívüli körülmények indokolták-e. Ezek a nehézségek a Covid19 idején váltak nyilvánvalóvá.
- A fogyasztói szervezetek a szerződés „elháríthatatlan és rendkívüli körülmények” miatti felmondásának megfelelő idejét, valamint a hivatalos utazási figyelmeztetések relevanciáját, bizonyítékait és jogi értékét illetően nagyobb egyértelműséget kértek. A legtöbb illetékes nemzeti hatóság pontosítást kért az utazás törlésére vonatkozó szabályokkal kapcsolatban. Az utasok és a vállalkozások úgy vélték, hogy az „utazási figyelmeztetésre” vonatkozó szabályok hiánya aláássa az „elháríthatatlan és rendkívüli körülmények” fogalom meghatározásának hatékonyságát.

A Bizottság minden visszajelzést figyelembe vett annak eldöntésekor, hogy melyik alternatívát részesítse előnyben. A konzultációkkal kapcsolatos további információk a hatásvizsgálat 3. mellékletében találhatók.

• Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása

A Bizottság külső szakértőket bízott meg egy olyan tanulmány elkészítésével, amely a hatásvizsgálat alátámasztására és e javaslat előkészítésére szolgáló bizonyítékokat gyűjtött össze. Ennek eredménye a következő volt: „Az utazási csomagokról szóló irányelv értékelésének előkészítését támogató tanulmány az irányelv esetleges felülvizsgálatára vonatkozó hatásvizsgálattal együtt”²⁴.

A Bizottság értékelése a vonatkozó szakirodalomra és a Bíróság ítélkezési gyakorlatára is támaszkodott.

²⁴ Megjelenés hamarosan.

- **Hatásvizsgálat**

A hatásvizsgálatot²⁵ 2023. július 5-én vitatták meg a Szabályozói Ellenőrzési Testülettel. A Testület 2023. július 7-én kedvezőtlen véleményt adott ki, amelyben kijelentette, hogy a jelentés nem volt kellően egyértelmű a problémák nagyságrendjét, a mögöttes piaci hiányosságokat és a kezdeményezés konkrét célkitűzéseit illetően, és hogy a hatásvizsgálat nem volt arányos a probléma méretével. Emellett megállapítást nyert, hogy a jelentés nem azonosította előzetesen az alternatívák összes releváns kombinációját, és nem biztosítja az alternatívák következetes összehasonlítását. Ennek eredményeként a hatásvizsgálati jelentést jelentősen átfogalmazták. A problémák mértékét, a mögöttes piaci vagy szabályozási hiányosságokat, valamint a kezdeményezés konkrét célkitűzéseit a lehető legpontosabban leírták és számszerűsítették. A felülvizsgált jelentés egyértelműbb leírást adott az összes szakpolitikai alternatíváról, és összehasonlította azokat az eredményesség, a hatékonyság, a koherencia és az arányosság szempontjából. A hatásvizsgálatot többféleképpen is megerősítették, többek között a lehetséges hatások számszerűsítésének kiterjesztésével és a korábbiaknál tovább lépő érzékenységi elemzések készítésével. A jelentés részletesebben kitért a kkv-kra gyakorolt hatásokra és a költségsökkentési lehetőségekre is.

A felülvizsgált hatásvizsgálati jelentést 2023. szeptember 6-án küldték meg a Szabályozói Ellenőrzési Testülethez. 2023. szeptember 28-án a Testület fenntartásokkal ellátott kedvező véleményt²⁶ adott ki, megjegyezve, hogy a jelentés nem elég egyértelmű a fogyasztókra gyakorolt általános hatás kapcsán, valamint hogy a minőségi elemzést meg kell erősíteni annak érdekében, hogy jobban szemléltesse a beavatkozás indokoltságát. A Testület fenntartásait figyelembe vették. Ez magában foglalta a kiinduló becslések és a fogyasztókra gyakorolt általános hatás kifejezettebb módon történő és világosabb leírását. Ezen túlmenően a kvalitatív elemzést tovább javították annak érdekében, hogy jobban szemléltesse a fellépés indokoltságát. Végezetül részletesebben bemutatták a nemzetközi versenyképességre gyakorolt lehetséges hatást.

A hatásvizsgálat számos olyan jogalkotási intézkedést vizsgált meg, amelyek az utazási csomagokról szóló irányelv módosításával kezelhetnék az azonosított problémákat a felülvizsgálat céljainak elérése érdekében. Az intézkedéseket három, különböző megközelítéseket alkalmazó alternatíva lehetőség köré csoportosították: rugalmasabb megoldások és minimális költségek (A. alternatíva), merevebb intézkedések (B. alternatíva), vagy válsághelyzetben magasabb költséggel járó maximális hatékonyság (C. alternatíva).

Az A. alternatíva az utazási csomagokról szóló irányelv célzott módosítását jelenti annak pontosítása és egyszerűsítése, valamint hatékonyabbá tétele érdekében, még válság idején is. Az alternatíva tartalmazza az önkéntes utalványokra vonatkozó szabályokat, a vállalkozások közötti visszatérítési jogot a szolgáltatások törlése esetén, valamint az előlegfizetések 25 %-ban történő rugalmas korlátozását, amely a csomag megszervezésének és teljesítésének biztosítása érdekében szükség esetén növelhető. Célja továbbá a fizetésektelenséggel szembeni védelem megerősítése, ugyanakkor egyértelművé teszi, hogy az utalványok és a visszatérítési igények a fizetésektelenséggel szembeni védelem hatálya alá tartoznak. Nem kötelezi azonban a tagállamokat arra, hogy fizetésektelenséggel szembeni védelmet nyújtó tartalékalapot vagy válságalapot hozzanak létre, amely súlyos válság esetén gyors visszatérítést garantál az utazók számára.

²⁵ SWD(2023) 906, megjelenés hamarosan.

²⁶ SEC(2023) 540, megjelenés hamarosan.

A B. alternatíva merevebb intézkedéseket tartalmaz, amelyek növelik az érdekelt felek különböző kategóriáinak (mind a vállalkozások, mind az utazók) költségeit. Például az utazási csomagok szervezői esetében az előlegfizetést szigorúan 20 %-ban korlátozza, súlyos válság esetén pedig kötelező utalványokat ír elő.

A C. alternatíva olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek célja a fogyasztóvédelem legmagasabb szintjének elérése a törölt csomagok visszatérítésével és a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemmel kapcsolatban, különösen válság esetén, de magas költségek mellett. Ez magában foglalja mind az utazásszervezők, mind a szolgáltatók esetében az előlegfizetés 20 %-ra történő korlátozását, valamint kötelező válságalap létrehozását.

Összességében az A. alternatíva teljesíti a legjobban. Bár nem ez tartalmazza a leghatékonyabb intézkedéseket az azonosított problémák minden tekintetben történő kezelésére, és nem maximalizálja a fogyasztóvédelmet, jelentős előnyökkel jár az utazók és a vállalkozások számára, többek között a jövőbeli válságokra való felkészültség tekintetében, illetve ez jár a legalacsonyabb költségekkel. A három vizsgált alternatíva közül az A. alternatíva a leghatékonyabb és legkoherensebb.

Ennek eredményeként az előnyben részesített alternatíva az utazási csomag teljes árának 25 %-ára korlátozná az előlegfizetést, lehetővé téve az utazásszervező számára, hogy a fennmaradó összeget 4 héttel az utazási csomag megkezdése előtt követelje. Az utazásszervezők azonban továbbra is rugalmasan kérhetnek magasabb összegű előleget, amennyiben azt a szolgáltatók részére magasabb előlegfizetés vagy a kifejezetten az utazási csomag szervezésével és teljesítésével kapcsolatos egyéb költségek fedezése indokolja, amennyiben ez a foglalás időpontjában szükséges.²⁷ Összességében a vállalatokra nehezedő teher korlátozott maradna, és csak enyhe áremelkedés várható az utazók számára.

Az alternatíva emellett jogot teremtené a vállalkozások közötti visszatérítésre abban az esetben, ha az adott szolgáltatást nem teljesítik. Ebben az esetben az utazásszervező jogosult lenne a szolgáltató(k)nak, pl. légitársaságoknak és szállodáknak befizetett összegek visszatérítésére a szolgáltatás törlését vagy teljesítésének elmaradását követő 7 napon belül. Ez lehetővé tenné az utazásszervezők számára, hogy az irányelvben meghatározott 14 napos visszatérítési határidőn belül – likviditásuk fenntartása mellett – visszatérítést nyújtsanak az utazóknak. Amennyiben az utazásszolgáltató töröl egy az utazási csomagban foglalt szolgáltatást, vagy más módon nem teljesíti azt, de az utazási csomagra vonatkozó szerződés továbbra is fennáll, a hét napon belüli visszatérítéshez való jog lehetővé teszi az utazásszervezők számára, hogy alternatív szolgáltatást nyújtsanak az utazók számára. Emellett az utazásszervezők a visszatérítés alternatívájaként utalványokat is kínálhatnak, feltéve, hogy megfelelnek a 2020. évi bizottsági ajánlással nagyrészt összhangban meghatározott garanciáknak.

Végezetül elképzelhető, hogy a tagállamok olyan mechanizmusokat írnak elő, amelyek a jogi követelményekkel összhangban biztosítják az utazók számára a visszatérítést, például olyan esetekben, amikor az utazási csomagokat elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt törlik, és az utazásszervezők nem tudják teljesíteni visszatérítési kötelezettségeiket. Amennyiben a tagállamok ilyen mechanizmusokat vezetnek be vagy tartanak fenn, kötelesek

²⁷Ez az intézkedés összhangban lenne a jelenlegi németországi gyakorlattal, amely szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó nemzeti ítélkezési gyakorlat alapján az előleg a foglalás időpontjában 20 %-os előlegre korlátozódik, a fennmaradó összeg pedig legfeljebb 30 nappal az utazás megkezdése előtt esedékes. Ezen általános szabály alóli kivételként az előleg összege meghaladhatja a 20 %-ot abban az esetben, ha az utazásszervező azt a szerződés megkötésekor felmerült költségekkel megfelelően indokolja.

tájékoztatni a Bizottságot és a többi tagállam központi kapcsolattartó pontjait az ilyen mechanizmusokról. Ezeket a mechanizmusokat általában kizárólag az utazásszervezők hozzájárulásaiból finanszírozzák. Az ilyen mechanizmusokat csak kivételes körülmények között társfinanszírozhatják a tagállamok, és bevezetésük nem érinti az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezéseket. Ez a rendelkezés hosszú távon költségsemleges lenne. Ezek az intézkedések összességében csak nagyon korlátozott költségek mellett javítják a fogyasztóvédelmet a vállalkozások (utazásszervezők és szolgáltatók) számára.

Az utazóknak az utazásszervezők fizetéseképtelenségével szembeni jobb védelme érdekében a javaslat célja az utazási csomagokról szóló irányelv fizetéseképtelenségi szabályainak megerősítése. A tagállamok továbbra is maguk döntenek arról, hogy miként lehet a legjobban megvalósítani a fizetéseképtelenséggel szembeni hatékony védelmi rendszert, de a javaslat további előírásokat tartalmaz. A tagállamok kötelesek lesznek felügyelni az utazásszervezők fizetéseképtelenséggel szembeni védelmet szolgáló intézkedéseit, és nyomon követni a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem nyújtásának piacát, és szükség esetén előírhatják egy második védelmi szint, például tartalékalap létrehozását. Mivel az irányelv már most is előír bizonyos szintű fizetéseképtelenséggel szembeni védelmet, és mivel az előnyben részesített alternatíva csak e cél elérésének módját határozza meg, ez az előírás valószínűleg nem növeli a költségeket. A javaslat tovább pontosítja, hogy a visszatérítés helyett javasolt utalványok és a fennálló visszatérítési igények a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem hatálya alá tartoznak. Ezért a gyakorlatban némileg megnövekedhetnek a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem költségei a vállalkozások számára azokban a tagállamokban, ahol az utalványokra és a visszatérítési igényekre jelenleg nem terjed ki a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem. Ezek a költségnövekedések átháríthatók az utazókra. Ugyanakkor ez az intézkedés előnyös lesz az utazásszervezők számára, mivel vonzóbbá teszi az utalványokat az utazók számára. Összességében tehát az ebből eredő költségnövekedés valószínűleg korlátozott lesz.

Végezetül a javaslat törli az utazási csomagokról szóló irányelvből az utazási szolgáltatás együttesek egy típusát (az (a) típusú utazási szolgáltatás együtteseket) és három tájékoztató formanyomtatványt. Ez módosítaná az „online foglalás együttes” és az „egyetlen értékesítési helyen megvásárolt csomag” fogalom meghatározását. Ez – számos érdekelt fél kérésének megfelelően – egyszerűsítést, végrehajthatóbb szabályokat és egyértelműbb tájékoztatást eredményezne az utazók számára, miközben fenntartaná vagy növelné a fogyasztóvédelem jelenlegi szintjét. A javaslat értelmében jelezni kell, hogy a hivatalos utazási figyelmeztetések fontos szerepet játszanak annak meghatározásában, hogy elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt nem teljesíthetők-e utazási csomagok, ugyanakkor fenn kell tartani az eseti elbírálás elvét. A javaslat továbbá pontosítja, hogy az indulás, a lakóhely és a rendeltetési hely szerinti országban fennálló körülményeket figyelembe lehet venni annak értékelésekor, hogy az utazók elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt jogosultak-e az utazási csomag felmondására. Végezetül a javaslat egyértelművé teszi a különböző szereplők szerepét, ugyanakkor az előlegfizetések visszatérítésére vonatkozó jogi kötelezettség továbbra is az utazásszervezőt terheli. Ezek a változások mind az utazók, mind az utazási csomagok szervezői számára nagyobb egyértelműséget biztosítanak, és ezáltal csökkentik a vállalkozások adminisztratív költségeit és a fogyasztókat ért kárt.

Az előnyben részesített alternatíva keretében a fogyasztók javára fog szolgálni, hogy az egyszerűsített és egyértelmű szabályok csökkentik a szabályok kijátszásának lehetőségét, és egyértelműbbé teszik az utazók rendelkezésére álló információkat, ami kevesebb jogvitához vezet, ezáltal időt, költségeket és erőfeszítéseket takarítva meg valamennyi érdekelt fél számára. Az utazóknak nyújtott előnyökért cserébe az utazási csomagok ára várhatóan kis

mértékben (0,3 %-kal) emelkedik, mivel az utazásszervezők (és a szolgáltatók) várhatóan áthárítják a fogyasztókra az esetleges költségnövekedést. Ez a csekély mértékű áremelkedés azonban más tényezőkhez – többek között az elmúlt két évben a legtöbb gazdaságot, köztük az uniós tagállamokat is sújtó rendkívül magas inflációhoz – képest elhanyagolható. Emellett az Egyesült Királyság ATOL reformfelmérése²⁸ és az uniós fogyasztóvédelmi szervezetek visszajelzései^{29,30} révén nyert legfrissebb tapasztalatok azt mutatják, hogy néha az utazók inkább lényegesen többet fizetnek a nagyobb védelemért. Ezért az előnyben részesített alternatívában foglalt intézkedések várhatóan nem vezetnek az utazási csomagok utazók általi fogyasztásának csökkenéséhez.³¹ Összességében az előnyben részesített alternatíva eredményeként a fogyasztók jobban járnak a jelenlegi helyzethez viszonyítva.

Ami a környezeti hatásokat illeti, egyes szakpolitikai intézkedések a csomagok árának kismértékű emelkedéséhez vezethetnek. Az áremelések potenciálisan kevesebb csomag értékesítését eredményezhetik. Azok az áremelések azonban, amelyek közvetlenül az irányelv változásaihoz kapcsolódhatnak, valószínűleg nem vezetnek összességében az utazások, és ezáltal az utazási ágazat szénlábnymának csökkenéséhez, mivel a fogyasztók egyszerűen az önálló szolgáltatásokhoz fordulhatnak. A javasolt szakpolitikai intézkedések várhatóan nem növelik az utazás szénlábnymát sem, ezért várhatóan nem járnak jelentős környezeti hatással. Ezért a javaslat összhangban van az európai zöld megállapodás és az európai klímarendelet³² környezetvédelmi célkitűzéseivel, valamint a jelentős károkozás elkerülését célzó elvvel.³³

A javasolt szakpolitikai változtatások várhatóan semleges hatással lesznek az „alapértelmezés szerint digitális” elvre. Ami a társadalmi hatásokat illeti, a fogyasztóvédelemre, a fogyasztói bizalomra és a jövedelemelosztásra gyakorolt hatások az utazókra és a vállalkozásokra gyakorolt gazdasági hatások részét képezik.

• Célravezető szabályozás és egyszerűsítés

Az irányelv felülvizsgálata előnyökkel járna az utazók és az utazási vállalkozások számára. Emellett bizonyos költségeket róna a vállalkozásokra, amelyek átháríthatók az utazókra. Ugyanakkor várhatóan csökkenteni fogja a vállalkozásokra nehezedő terheket is, különösen a nagyobb jogi egyértelműség és egyszerűsítés eredményeként. Ezen felül egyes tagállamok már többet is elfogadott azon intézkedések közül, amelyek mérsékelt költségnövekedéshez vezethetnek. Következésképpen ezekben a tagállamokban a vállalkozások nem szembesülnének többletköltségekkel.

²⁸ https://consultations.caa.co.uk/corporate-communications/atol-reform-request-for-further-information/user_uploads/atol-reform-request-for-further-information--cap2496-.pdf

²⁹ A BEUC, a VZV és a DECO válaszai a nyilvános konzultáció első negyedévére.

³⁰ A BEUC állásfoglalása, 11. o., https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/beuc-x-2021-115_package_travel_directive_beuc_s_views_on_how_to_regain_consumer_trust_in_the_tourism_sector.pdf

³¹ Megjegyzendő azonban, hogy az utazási szolgáltatások nagy árrugalmasságára tekintettel nem zárható ki teljes mértékben az alacsony költségvetésű utazók részére történő értékesítésekre gyakorolt hatás. Lásd továbbá a 8. mellékletet.

³² (EU) 2021/1119 rendelet.

³³ „Jelentős károkozás elkerülése”: tartózkodás olyan gazdasági tevékenységek támogatásától vagy végzésétől, amelyek az (EU) 2020/852 rendelet 17. cikke értelmében jelentős kárt okoznak adott esetben valamely környezeti célkitűzés tekintetében.

Ami a közigazgatás terheinek csökkentését illeti, a nagyobb fokú jogi egyértelműség és az egyszerűsített szabályozási keret várhatóan növelni fogja a megfelelés szintjét, és hatékonyabbá tenné a végrehajtást. Emellett a tagállamok azonosíthatják a bevált gyakorlatokat azáltal, hogy megvizsgálják azokat a tagállamokat, amelyek már végrehajtották az előnyben részesített alternatíva keretében önkéntesként bemutatott intézkedéseket.

Az értékelés szerint 2019-ben az EU-ban az utazásszervezők mintegy 99 %-a kkv volt. A nyilvános konzultációra válaszoló vállalatok 96 %-a kkv, amelyek többsége mikrovállalkozás. Tekintettel a kkv-k és a mikrovállalkozások erős képviseletére az ágazatban, az összes vállalkozásra gyakorolt korlátozott költséghatások a kkv-k és a mikrovállalkozások helyzetét is tükrözik. A kkv-k és a mikrovállalkozások a nagyobb vállalatokhoz hasonlóan élvezhetik majd bizonyos intézkedések előnyeit, például az új, vállalkozások közötti visszatérítési jogot, valamint azt a lehetőséget, hogy visszatérítés helyett utalványokat kínáljanak az utazóknak. Ezért nem lenne indokolt a mikrovállalkozások mentesítése vagy átmeneti időszakokra vonatkozó javaslattevél. A Bizottság az irányelv felülvizsgálata során figyelembe vette a mikrovállalkozások nézeteit és sajátosságait.

Az elmúlt években egyre gyakoribbá vált az utazási csomagokra vonatkozó szerződések megkötésére szolgáló online csatornák használata. A korábbi utazási csomagokról szóló irányelv 2015-ös felülvizsgálata már figyelembe vette ezt a tendenciát. Bár bizonyos rendelkezések, például az utazási szolgáltatáseggyüttesekre és azok esetleges módosításaira vonatkozó rendelkezések relevánsak lehetnek az online értékesítés szempontjából, az értékelt szakpolitikai intézkedések várhatóan nem gyakorolnak jelentős hatást a digitalizációra. Következésképpen az irányelv javasolt felülvizsgálata várhatóan semleges hatással lesz az „alapértelmezés szerint digitális” elv alkalmazására.

• Alapjogok

Az Európai Unió Alapjogi Chartája a fogyasztóvédelmi jog és a belső piac területén a jogok széles körét védi.

A javasolt irányelvnek nincs negatív hatása és nem korlátozza az alapvető jogokat. Az utazási csomagok ágazatában a belső piac működése javításának pozitív hatásai valószínűleg több uniós polgár számára teszik lehetővé, hogy egyértelműbb feltételek mellett gyakorolhassa jogait. Emellett az utazási csomagokról szóló felülvizsgált irányelv várhatóan megkönnyíti a polgárok szabad mozgását az EU-n belül, az EU-n át és az EU-n kívül egyaránt, az utazási csomagokra vonatkozó egyszerűbb és egyértelműbb jogszabályok, valamint az utazásszervező fizetésektelensége vagy bizonyos rendkívüli válságidőszakok esetén a visszatérítéshez kapcsolódó utasjogok megerősítése révén. A javasolt egyszerűsítések és az utazók jobb tájékoztatása várhatóan pozitív hatással lesz a fogyasztóssággal élő élőkre is.

Bár a javasolt felülvizsgálat növelheti egyes vállalkozások tranzakciós költségeit, a felülvizsgálat által bevezetett egyszerűsítésnek és nagyobb jogbiztonságnak köszönhetően bizonyos költségeket csökkenteni is fog. A további harmonizáció várhatóan egyenlőbb versenyfeltételeket fog teremteni, és ezáltal megkönnyíti a határokon átnyúló kereskedelem és/vagy szolgáltatások fejlődését az EU-n belül az utazási csomagok esetében.

Összességében a javasolt irányelvben foglalt szakpolitikai intézkedések kombinációja egyensúlyt kíván teremteni a fogyasztói jogok és az utazási csomagok ágazatában az üzleti tevékenység folytatásához való jog között.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslat az uniós költségvetésből nem igényel kiegészítő forrásokat.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint az ellenőrzés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

A tagállamoknak az irányelvet annak hatálybalépésétől számítva 18 hónapon belül át kell ültetniük, és a Themis adatbázison keresztül értesíteniük kell a Bizottságot a tagállami átültető intézkedésekről. A Bizottság készen áll arra, hogy technikai támogatást nyújtson a tagállamoknak az irányelv végrehajtásához.

A Bizottság öt évvel a hatálybalépést követően felül fogja vizsgálni az irányelv végrehajtását, és szükség esetén jogalkotási módosításokat fog javasolni. Figyelemmel fogja kísérni a kezdeményezés célkitűzéseinek megvalósítása terén elért eredményeket egy sor (a hatásvizsgálati jelentésben felsorolt) alapható nyomon követésével. A nyomonkövetési keretet a végleges jogi és végrehajtási követelményeknek megfelelően kiigazítják.

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

E javaslat 1. cikke a következőképpen módosítja az (EU) 2015/2302 irányelvet.

A 3. cikk (2) bekezdése (utazási csomag): Az utazási csomag fogalom meghatározását úgy igazították ki, hogy tükrözze azt, hogy ha a szolgáltatásokat különálló kereskedőktől vásárolják online foglalásegyüttes révén, akkor azokat csomagnak kell tekinteni, ha az utazó személyes adatait az egyik kereskedőtől egy másik kereskedőhöz továbbítják. Az ugyanazon utazás vagy üdülés céljára különböző típusú utazási szolgáltatások egyetlen értékesítési ponton rövid időn belül történő foglalása ugyanúgy csomagnak minősül, mint az ugyanazon utazás vagy üdülés céljára több különböző típusú utazási szolgáltatás foglalása egyetlen értékesítési ponton, ahol a szolgáltatásokat az utas az első szerződés megkötése előtt választja ki. Ezzel elkerülhető a 3. cikk (5) bekezdésének a) pontjában meghatározott utazási csomagok és utazási szolgáltatásegyüttesek fogalom meghatározásai közötti jelenlegi átfedés. Ennek megfelelően a 3. cikk (5) bekezdésének a) pontját el kell hagyni. A felülvizsgált irányelv azt is egyértelművé teszi, hogy az utazáshoz, a szálláshoz vagy az autókölcsönzéshez kapcsolódó egy vagy több szolgáltatástípus és egy vagy több olyan egyéb turisztikai szolgáltatás kombinációja, amelyek a kombináció értékének legfeljebb 25 %-át teszik ki, és amelyeket nem a kombináció alapvető elemeként hirdetnek, nem minősülnek utazási csomagnak. A 25 %-ra való hivatkozás a jelenlegi irányelv (18) preambulumbekkezdéséből származik, és a „jelentős hányad” kifejezés helyébe lép.

3. cikk (5) bekezdés (utazási szolgáltatásegyüttes): Ez a fogalom meghatározás egyszerűsödött és egyértelműbbé vált.

Az 5. cikk (1) bekezdése úgy módosul, hogy a lemondási díj ellenében történő elállási jogra vonatkozó információ mellett kötelezővé válik az utazó tájékoztatása azon jogával kapcsolatosan is, hogy elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt felmondhatja az utazási csomagra vonatkozó szerződést.

Új 5a. cikk (befizetett pénzüsszegek): A szöveg a befizetett pénzüsszegekről szóló új cikkel egészül ki. Ez a cikk előírja, hogy az előlegfizetés főszabály szerint nem haladhatja meg a csomag árának 25 %-át, és hogy a fennmaradó befizetések nem esedékesek az utazási csomag kezdetét megelőző 28 napnál korábban. Ugyanakkor magasabb összegű előleg is kérhető, amennyiben ez a csomag megszervezésének és teljesítésének biztosításához szükséges. Az 5a. cikk nem alkalmazandó az utazási csomag kezdete előtt kevesebb mint 28 nappal lefoglalt csomagokra és az élményajándék-csomagokra.

7. cikk (2) bekezdés (Az utazási csomagra vonatkozó szerződés tartalma és az utazási csomag megkezdését megelőzően rendelkezésre bocsátandó dokumentumok): A szerződésben mostantól meg kell határozni, hogy az utazásszervező a visszatérítésekért felelős fél, és hogy az utazók a jogi rendelkezéseknek megfelelően az utazásközvetítőn keresztül is kapcsolatba léphetnek az utazásszervezővel. Előírja, hogy az irányelv I. mellékletében szereplő releváns információs formanyomtatványt csatolni kell az utazási csomagra vonatkozó szerződéshez, hogy az a szerződéskötést megelőző szakaszt követően is könnyen hozzáférhető maradjon az utazók számára.

12. cikk (2) bekezdés (Az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása és elállási jog az utazási csomag megkezdése előtt): E bekezdésnek a szerződés elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatti felmondására vonatkozó új szövege további előírásokat tartalmaz az elállási jog tisztázása érdekében. Az új megszövegezés egyértelművé teszi, hogy ez a jog akkor alkalmazandó, ha elháríthatatlan és rendkívüli körülmények merülnek fel az úti célnál vagy annak közvetlen közelében, vagy ha ilyen körülmények érintik a célállomásra történő utazást, illetve a lakóhelyet vagy az indulás szerinti helyet, és minden esetben akkor, ha azok jelentősen befolyásolják az utazási csomag teljesítését. Az új megszövegezés azt is egyértelművé teszi, hogy a szerződések megszüntethetők, ha észszerűen feltételezhető, hogy az utazási csomagra vonatkozó szerződés teljesítését elháríthatatlan és rendkívüli körülmények jelentősen befolyásolják.

A 12. cikk új (3a) bekezdése: A szöveg egy új bekezdéssel egészül ki annak egyértelművé tétele érdekében, hogy a hatóságok által kiadott hivatalos utazási figyelmeztetések vagy az úti célra vonatkozó vagy az onnan való visszatérést követően érvényes súlyos korlátozások fontos elemek annak megítélésében, hogy elháríthatatlan és rendkívüli körülmények merültek-e fel, és azok jelentősen befolyásolják-e az utazási csomag teljesítését.

12. cikk (4) bekezdés: Ez a bekezdés annak egyértelművé tétele érdekében módosul, hogy a szerződésnek a 12. cikk (2) bekezdése vagy a 12. cikk (3) bekezdése szerinti felmondása esetén az utazásszervező köteles visszatérítést fizetni az utazónak, függetlenül attól, hogy az utazó kifejezetten kéri-e a visszatérítést. Ezenkívül egy új albekezdés előírja, hogy amennyiben a tagállamok olyan mechanizmusokat vezetnek be vagy tartanak fenn, amelyek célja annak biztosítása, hogy az utazóknak a 12. cikk (4) bekezdése alapján visszatérítést nyújtsanak, tájékoztatniuk kell a Bizottságot és a többi tagállam központi kapcsolattartó pontját a vonatkozó rendelkezésekről. Az ilyen mechanizmusok tagállamok általi társfinanszírozása csak kivételes és kellően indokolt körülmények között lehetséges, és ahhoz az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezések szerinti jóváhagyás szükséges.

Új 12a. cikk (utalványok): A szöveg az utalványokról szóló új cikkel egészül ki. Ez előírja, hogy a szerződés felmondása esetén az utazásszervezők készpénz-visszatérítés helyett utalványokat is kiállíthatnak az utazóknak, de annak elfogadása előtt tájékoztatni kell az utazót arról, hogy nem köteles elfogadni az utalványt. Az ilyen utalványoknak 12 hónapig kell érvényesnek lenniük, és időtartamuk mindkét fél jóváhagyásával egy alkalommal

meghosszabbítható. Értéküknek legalább meg kell egyeznie a visszatérítés összegével. Átruházhatónak kell lenniük, és fizetéseképtelenséggel szembeni védelem hatálya alá kell tartozniuk.

A 17. cikk javasolt új szövegének célja, hogy a fizetéseképtelenséggel szembeni védelmet hatékonyabbá és egységesebbé tegye az EU-ban azáltal, hogy néhány pontosítást és előírást tartalmaz, amelyek némelyike az (EU) 2015/2302 irányelv preambulumbekkezdéseiből ered. A 17. cikk egyes bekezdései változatlanok maradnak.

17. cikk (1) bekezdés (A fizetéseképtelenséggel szembeni védelem hatékonysága és hatálya): A 17. cikk (1) bekezdésének első albekezdése egyértelművé teszi, hogy a visszatérítési követelésekre és az utalványokra is kiterjed a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem.

A 17. cikk (2) bekezdése módosul annak érdekében, hogy tükrözze, hogy a biztosítéknak elegendőnek kell lennie a visszatérítések és a hazaszállítás költségeinek fedezésére azokban az esetekben, amikor a fizetéseképtelenség olyan időpontban következik be, amikor az utazásszervező a legmagasabb befizetett összegeket birtokolja egy üzleti évben, és hogy a biztosítéknak figyelembe kell vennie az eladott utazási csomagok és a fedezendő szükséges hazaszállítások mennyiségének a várható mennyiséghez képest bekövetkezett változásait.

17. cikk (3) bekezdés: A bekezdés előírja, hogy a tagállamok felügyelik az utazásszervezők fizetéseképtelenséggel szembeni védelmet szolgáló intézkedéseit, nyomon követik a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem nyújtásának piacát, és szükség esetén előírhatják egy második védelmi szint, például tartalékalap létrehozását. Az ilyen követelmények tagállamok általi társfinanszírozása csak kivételes és kellően indokolt körülmények között lehetséges, és ahhoz az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezések szerinti jóváhagyás szükséges.

17. cikk (6) bekezdés: E bekezdés új szövege az „indokolatlan késedelem nélkül” általános kritérium mellett konkrétabb határidőt állapít meg a visszatérítésre abban az esetben, ha az utazási csomagot fizetéseképtelenség miatt törlik. Ez az időszak három hónap attól számítva, hogy az utazó benyújtotta a kérelem elbírálásához szükséges dokumentumokat.

A 17. cikk új (7) bekezdése: A cikk egy új (6) bekezdéssel egészül ki, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy – az (EU) 2015/2302 irányelv (41) preambulumbekkezdésének szövegét tükrözve – arra kötelezzék az utazásközvetítőket, hogy fizetéseképtelenséggel szembeni védelemről gondoskodjanak, amennyiben ezt az utazók kockázati kitettsége indokolja.

18. cikk (2) bekezdés (A fizetéseképtelenséggel szembeni védelem kölcsönös elismerése és közigazgatási együttműködés): Ez a bekezdés annak egyértelművé tétele érdekében módosul, hogy a tagállamok központi kapcsolattartó pontjainak információkat kell cserélniük a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemről és a kapcsolódó kérdésekről, beleértve a felmondott utazási csomagokra vonatkozó visszatérítéseket is.

19. cikk (Az utazási szolgáltatás együttesekre vonatkozó fizetéseképtelenséggel szembeni védelem és tájékoztatási követelmények): Ez a cikk úgy módosul, hogy tükrözze az utazási szolgáltatás együttes egyszerűsített fogalmát.

22. cikk (Az utazásszervezők megtérítési igénye és visszatérítéshez való joga a szolgáltatókkal szemben): A szöveg egy új bekezdéssel egészül ki, amely kimondja, hogy amennyiben a szolgáltatók törölnek egy az utazási csomag részét képező szolgáltatást, vagy nem teljesítenek

egy ilyen szolgáltatást, kötelesek hét napon belül visszatéríteni az utazásszervezőnek az adott szolgáltatásért kapott összegeket.

Az (EU) 2015/2302 irányelv *I. melléklete* helyébe új melléklet lép annak érdekében, hogy az utazók világosabb tájékoztatást kapjanak jogaikról.

Az utazási szolgáltatáseggyüttes fogalmának egyszerűsítése és e fogalom végrehajtásának javítása érdekében az (EU) 2015/2302 irányelv *II. melléklete* helyébe új melléklet lép.

E javaslat 2. cikke előírja, hogy a Bizottság a hatálybalépését követő öt év elteltével jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen irányelv alkalmazásáról, figyelembe véve a kkv-kra gyakorolt hatást. E javaslat 3. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a módosító irányelvet annak hatálybalépésétől számított 18 hónapon belül át kell ültetniük nemzeti jogukba. A módosító irányelv a Hivatalos Lapban történő kihirdetését követő huszadik napon lépne hatályba. A tagállamoknak az irányelv átültetésétől számított hat hónapon belül meg kell kezdeniük az irányelv alkalmazását.

Javaslat

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE

az (EU) 2015/2302 irányelvnek az utazók védelmének hatékonyabbá tétele, valamint az irányelv egyes vonatkozásainak egyszerűsítése és pontosítása érdekében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,
tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 114. cikkére,
tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,
a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,
tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére¹,
tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére²,
rendes jogalkotási eljárás keretében,
mivel:

- (1) Az (EU) 2015/2302 európai parlamenti és tanácsi irányelv³ a piaci és technológiai fejlemények fényében korszerűsítette az utazási csomagokra vonatkozó jogi keretet. Az irányelv célja az volt, hogy szabályozza az utazási szolgáltatások új foglalási módjait, beleértve az utazási szolgáltatások olyan testreszabott kombinációit, amelyek nem tartoznak a 90/314/EGK tanácsi irányelv⁴ hatálya alá, vagy amelyek jogi szempontból szürke zónában voltak, és többféle módon erősítette meg az utazók jogait. Ugyanakkor az irányelvnek az is célja volt, hogy tisztességesebb versenyt biztosítson az utazási csomagok piacán tevékenykedő különböző típusú utazási vállalkozások között.
- (2) E célok elérése érdekében az (EU) 2015/2302 irányelv kiterjesztette a „csomag” fogalmának meghatározását a 90/314/EGK irányelvhez képest. Az (EU) 2015/2302 irányelv tovább pontosította az utazók meglévő jogait, és újakat vezetett be, például az

¹ HL C [...], [...], [...] o.

² HL C [...], [...], [...] o.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2015/2302 irányelve (2015. november 25.) az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásösszeállításokról, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2011/83/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról, továbbá a 90/314/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 326., 2015.12.11., 1. o.).

⁴ A Tanács 90/314/EGK irányelve (1990. június 13.) a szervezett utazási formákról (HL L 158., 1990.6.23., 59. o.).

utazók azon jogát, hogy elháríthatatlan és rendkívüli körülmények esetén bizonyos feltételek mellett lemondási díj nélkül felmondhassák az utazási csomagra vonatkozó szerződést. Ezenkívül az (EU) 2015/2302 irányelv létrehozta az „utazási szolgáltatáseggyüttes” új fogalmát, amely magában foglalja az egyetlen értékesítési ponton végrehajtott foglalásokat és a különböző értékesítési pontokon történő foglalásokat, amelyeket a kereskedő „célzottan segít elő”. Az utazási szolgáltatáseggyütteseket nagyrészt önálló szolgáltatásokként kezelik, de az utazási szolgáltatáseggyüttes létrejöttét elősegítő kereskedő által kapott kifizetéseket védeni kell a kereskedő fizetésektelenségével szemben. Az (EU) 2015/2302 irányelv célja az átláthatóság biztosítása volt azáltal, hogy arra kötelezi a kereskedőket, hogy tájékoztassák az utazókat a számukra kínált utazási termék természetéről és a kapcsolódó jogokról az említett irányelv I. és II. mellékletében található tájékoztató formanyomtatványokon keresztül.

- (3) Bár összességében az (EU) 2015/2302 irányelv jól működik, alkalmazásának 2018. július 1-jei kezdete óta számos kihívás merült fel. A Covid19-világjárvány és a kapcsolódó kormányzati intézkedések jelentős hatást gyakoroltak mind az utazási ágazatra, mind az utazókra, rávilágítottak az uralkodó üzleti modellek bizonyos hiányosságaira és arra, hogy az irányelv egyes rendelkezései pontosításra szorulnak.
- (4) Ezért meg kell szüntetni a jelenlegi szabályokban azonosított hiányosságokat, valamint tisztázni és egyszerűsíteni kell bizonyos fogalmakat és rendelkezéseket, ezáltal fokozva az (EU) 2015/2302 irányelv hatékonyságát az utazók és az utazási vállalkozások – köztük számos mikro-, kis- és középvállalkozás – javára.
- (5) Míg az „utazási csomag” fogalmának meghatározása összességében hatékonynak tekinthető, az utazási szolgáltatáseggyüttes fogalommeghatározását és szabályait, valamint az utazási csomagoktól való elhatárolásukat pontosítani és egyszerűsíteni kell. Az „utazási csomag” és az „utazási szolgáltatáseggyüttes” fogalommeghatározások és fogalmak ilyen egyértelműsítése és egyszerűsítése valamennyi fél számára növeli a jogbiztonságot, miközben hatékonyabbá teszi az utazók védelmét, és egyenlő versenyfeltételeket biztosít a kereskedők számára. Ugyanakkor csökkenteni kell azoknak a tájékoztató formanyomtatványoknak a számát, amelyeket a kereskedőknek használniuk kell, amikor tájékoztatják az utazókat jogaikról.
- (6) Továbbra is az az alapelv kell, hogy képezze az „utazási csomag” fogalommeghatározásának alapját, hogy szoros kapcsolat áll fenn az ugyanazon utazás vagy üdülés céljából lefoglalt különböző utazási szolgáltatások között. Annak biztosítása érdekében, hogy ne legyen átfedés az „utazási csomag” és az „utazási szolgáltatáseggyüttes” fogalommeghatározása között, valamint az utazási csomagok és az utazási szolgáltatáseggyüttesek közötti különbségtétel nehézségeinek kiküszöbölése érdekében az ugyanazon utazás vagy üdülés céljából különböző típusú utazási szolgáltatások egyetlen értékesítési ponton történő foglalását – amennyiben az utazási szolgáltatásokat az utazó az első szerződés megkötése előtt választotta ki – ugyanúgy csomagnak kell tekinteni, mint az egyetlen értékesítési ponton rövid időn belül lefoglalt utazási szolgáltatásokat. Mindkét esetben szoros kapcsolat áll fenn az utazási szolgáltatások foglalásai között. Ezért az „utazási csomag” fogalommeghatározásának mindkét helyzetet magában kell foglalnia, míg az egyetlen értékesítési ponton tett egyetlen látogatás vagy kapcsolatfelvétel alkalmával végrehajtott foglalásokat ki kell venni az utazási szolgáltatáseggyüttes fogalommeghatározásából.
- (7) Az egyetlen értékesítési ponton rövid időn belül történő foglalásokkal összefüggésben helyénvaló felváltani az „egyetlen látogatás vagy kapcsolatfelvétel” meglehetősen

homályos kritériumát. Ezért a különböző típusú utazási szolgáltatások ugyanazon utazás vagy üdülés céljából, három órán belül történő foglalását mindig csomagnak kell tekinteni. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha az első foglalás befejezése előtt a kereskedő felkéri az utazót, hogy az első foglalást követően ugyanazon utazás vagy üdülés céljából további szolgáltatásokat foglaljon le, amennyiben a további foglalásokra az első szerződés megkötését követő 24 órán belül kerül sor.

- (8) Túl szűknek bizonyult az egymáshoz kapcsolódó, online foglalási folyamatok révén kialakított utazási csomag fogalmának az (EU) 2015/2302 irányelv 3. cikke (2) bekezdése b) pontjának v. alpontjában szereplő meghatározása, amelyhez szükséges volt, hogy az utazó neve, fizetési adatai és e-mail-címe a kereskedőtől egy másik kereskedőhöz kerüljön továbbításra. Ezért helyénvaló „utazási csomagnak” tekinteni a különböző típusú utazási szolgáltatások ugyanazon utazás vagy üdülés céljából végrehajtott foglalásait, amennyiben az a kereskedő, akivel vagy amellyel az utazó először köt szerződést, továbbítja az utazó nevét, fizetési adatait, e-mail-címét vagy bármely más személyes adatát egy vagy több másik kereskedőnek, akivel vagy amellyel az utazó szerződést köt. A személyes adatok ilyen továbbítása szoros kapcsolatot jelez a foglalások/szerződések között, így a második foglalásra vonatkozó 24 órás feltétel nem nélkülözhetetlen, ezért törölni kell.
- (9) Az „utazási szolgáltatáseggyüttes” fogalom meghatározásának ki kell terjednie azokra a helyzetekre, amikor az a kereskedő, akivel vagy amellyel az utazó először köt szerződést és aki az utazó által vagy nevében befizetett pénzüsszeget kapja, felkéri az utazót, hogy ugyanazon utazás vagy üdülés céljából további típusú utazási szolgáltatásokat foglaljon le. Ebben az összefüggésben annak a kereskedőnek, akivel vagy amellyel az utazó először köt szerződést, gondoskodnia kell fizetéseképtelenséggel szembeni védelemről. Továbbá annak biztosítása érdekében, hogy az utazók maradéktalanul részesüljenek a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemre vonatkozó szabályok előnyeiből, valamint annak érdekében, hogy a kereskedők tisztában legyenek azzal, hogy e kötelezettség vonatkozik rájuk, helyénvaló, hogy az utazási szolgáltatáseggyüttesekre vonatkozó tájékoztató formanyomtatványok ajánlják az utazóknak, hogy – például képernyőfelvételek révén – rögzítsék a felkérést és a további foglalást, és tájékoztassák a kereskedőt, akivel vagy amellyel az első szerződést megkötötték, hogy a felkérését követő 24 órán belül ugyanazon utazás vagy üdülés céljából újabb típusú utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződést kötöttek. A kereskedőt kötelezni kell arra, hogy az utazók rendelkezésére bocsásson egy olyan eszközt, például e-mail-címet vagy weboldalt, ahol az utazók regisztrálhatják ezeket az információkat, és ahonnan visszaigazolást kapnak az ilyen információk kézhezvételéről.
- (10) Az olyan utazási csomagok esetében, amelyek például a szállást más turisztikai szolgáltatásokkal kombinálják, de személyszállítást nem foglalnak magukban, a jogbiztonság javítása érdekében a kombináció értékének „jelentős hányada” általános kritériumát, amely a 3. cikk (1) bekezdésének d) pontjában említett turisztikai szolgáltatásokra vonatkozik, a „legalább 25 %-os” konkrét kritériummal kell felváltani.
- (11) Amint arra különösen a Covid19-világjárvány rávilágított, az előlegfizetések jelenlegi üzleti gyakorlata, a szolgáltatók által törölt vagy nem teljesített szolgáltatásoknak az utazási csomagok szervezői részére történő, vállalkozások közötti visszatérítésére vonatkozó szabályok hiánya, az utalványokra vonatkozó szabályok hiánya, valamint az azzal kapcsolatos bizonytalanság, hogy a törölt utazási csomagokkal kapcsolatos visszatérítési igények és az azokért cserébe kínált utalványok a fizetéseképtelenséggel

szembeni védelem hatálya alá tartoznak-e, nehézségeket okozhatnak az utazóknak történő visszatérítések terén, különösen akkor, ha elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt számos utazás törlésére kerül sor, és ezek számos úti célt érintenek. Ezért rendelkezni kell arról, hogy az utazók befizetései mindenkor hatékony védelemben részesüljenek, válság idején is. Biztosítani kell továbbá, hogy a fizetéseképtelenséggel szembeni nemzeti védelmi rendszerek reziliensek legyenek, és egységesebb védelmet nyújtsanak.

- (12) Az előlegfizetési kötelezettséggel járó üzleti gyakorlat bizonyos kockázatokkal jár, különösen azokban az esetekben, amikor az utazásszervezők rövid időn belül kötelesek jelentős összegeket visszatéríteni az utazóknak a törölt utazásokért. Ezért indokolt előírni, hogy az előlegfizetések, tehát az utasoktól a foglaláskor vagy röviddel azt követően kért fizetések nem haladhatják meg az utazási csomag teljes árának 25 %-át, és hogy az utazásszervezők vagy adott esetben az utazásközvetítők ne kérhessék a fennmaradó összeg kifizetését az utazási csomag megkezdése előtt 28 napnál korábban. Ugyanakkor az utazásszervezők és adott esetben az utazásközvetítők számára lehetővé kell tenni, hogy magasabb összegű előleget kérjenek, amennyiben ez az utazási csomag megszervezésének és megfelelő teljesítésének biztosításához szükséges. A szervezők által kért előlegek szintje igazolható a szolgáltatók részére történő előlegfizetéssel, beleértve azt az esetet is, amikor a szolgáltatók ugyanahhoz a vállalatcsoporthoz tartoznak, mint az utazásszervező, vagy annak szükségességével, hogy fedezzék az utazásszervezőnél a foglalás időpontjában vagy röviddel azt követően az utazási csomag megszervezéséhez és teljesítéséhez közvetlenül kapcsolódóan felmerülő költségeket. Ez adott esetben magában foglalhatja az utazásközvetítők által kért jutalékokat is.
- (13) Az előlegek szintjét nem kell minden csomag esetében külön-külön kiszámítani, hanem az az előlegfizetés szükségessége tekintetében hasonló jellemzőkkel rendelkező csomagcsoportok esetében is meghatározható. Az utazásszervezőket és adott esetben az utazásközvetítőket továbbra is kötelezni kell arra, hogy a szerződés megkötése előtt tájékoztassák az utazókat az általuk kért előlegekről.
- (14) Mivel az előlegfizetés korlátozása nem egyeztethető össze az (EU) 2015/2302 irányelv 3. cikke (5) bekezdése b) pontjának iv. alpontjában említett élményajándék-csomagok és az utazási csomag megkezdése előtt kevesebb mint 28 nappal lefoglalt csomag fogalmával, az utazási csomagok e két típusát mentesíteni kell az előlegfizetés ezen irányelv által bevezetett korlátozása alól.
- (15) Amennyiben egy az utazási csomagban foglalt utazási szolgáltatást törölnek vagy nem teljesítenek, és az érintett szolgáltatónak előleget fizettek, az utazásszervezők jogosultak a befizetett összegek hét napon belül a szolgáltató által történő visszatérítésére. A visszatérítéshez való jognak lehetővé kell tennie az utazásszervezők számára, hogy 14 napon belül eleget tegyenek az utazók számára nyújtandó visszatérítésre vonatkozó kötelezettségüknek abban az esetben, ha az utazási csomagra vonatkozó szerződés egésze is felmondásra kerül. Amennyiben az utazásszolgáltató töröl vagy nem teljesít egy az utazási csomagban foglalt szolgáltatást, de az utazási csomagra vonatkozó szerződés továbbra is fennáll, a hét napon belüli visszatérítéshez való jog lehetővé teszi az utazásszervezők számára, hogy alternatív szolgáltatást nyújtsanak.
- (16) Bizonyos helyzetekben az utazóknak kínált önkéntes utalványok a visszatérítés hasznos alternatíváját jelenthetik. Az utalványok nagyobb rugalmasságot

biztosíthatnak az utazásszervezők számára, különösen akkor, ha azzal a kötelezettséggel szembesülnek, hogy rövid időn belül sok visszatérítést kell teljesíteniük. Ugyanakkor az utalványok elfogadhatók azon utazók számára, akiknek nincs szükségük azonnali visszatérítésre, feltéve, hogy különleges jogi garanciák állnak rendelkezésre. Ezért egyértelmű szabályokat kell megállapítani az utalványokra vonatkozóan, amelyek ilyen garanciákat nyújtanak. Ezeknek a garanciáknak magukban kell foglalniuk az utalványok önkéntes jellegére és fő jellemzőire, valamint az utazók utalványokkal kapcsolatos jogaira – például, hogy védelmet élveznek az utazásszervező fizetésektelenségével szemben, és hogy az utazók automatikus visszatérítésre jogosultak, ha az utalványt annak érvényességi ideje alatt nem váltják be – vonatkozó átláthatóságot. Az utazásszervezők vonzóbbá tehetik az utalványokat, például azáltal, hogy növelik az utalvány összegét az utazó visszatérítési jogához képest. Ilyen esetekben a fizetésektelenséggel szembeni védelmet az utazótól kapott kifizetések összegére kell korlátozni.

- (17) Elképzelhető, hogy a tagállamok olyan mechanizmusokat írnak elő, amelyek a jogi követelményekkel összhangban visszatérítést biztosítanak az utazók számára olyan esetekben, amikor az utazási csomagokat elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt törlik, és az utazásszervezők nem tudják teljesíteni visszatérítési kötelezettségeiket. Az átláthatóság növelése érdekében az ilyen mechanizmusokat bevezető vagy fenntartó tagállamok kötelesek tájékoztatni a Bizottságot és a többi tagállam központi kapcsolattartó pontjait ezen mechanizmusokról. Ezeket a mechanizmusokat általában kizárólag az utazásszervezők hozzájárulásaiból finanszírozzák. Az ilyen mechanizmusokat csak kivételes körülmények között társfinanszírozhatják a tagállamok, és bevezetésük nem érinti az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezéseket.
- (18) Az olyan elképzelhető helyzetek sokasága, amelyek az utazási csomag teljesítését jelentősen befolyásoló elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatt az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondásához vezethetnek, eseti elbírálást igényel, például az ilyen körülmények jellegére és mértékére tekintettel. Egyértelművé kell tenni, hogy a szerződés felmondása akkor lehetséges, ha észszerűen feltételezhető, hogy annak teljesítését elháríthatatlan és rendkívüli körülmények jelentősen befolyásolják.
- (19) A Covid19-világjárvány során eltérő értelmezések alakultak ki az „elháríthatatlan és rendkívüli körülmények” miatti lemondási jogok tekintetében, többek között az utazási figyelmeztetések relevanciájával kapcsolatban. Ezért helyénvaló pontosítani, hogy az utazó lakóhelye vagy indulása szerinti tagállam, vagy a célország hatóságai által az úti cél tekintetében kiadott hivatalos utazási figyelmeztetések fontos elemek a szerződés felmondása igazolásának értékelésekor. Azt is egyértelművé kell tenni, hogy az úti célra vonatkozó vagy az onnan való visszatérést követően érvényes súlyos korlátozások – például a jelentős időtartamra szóló karanténkövetelmények – szintén relevánsak az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondása indokolásának értékelésekor.
- (20) Azt is egyértelművé kell tenni, hogy a 14 napos visszatérítési időszak, amelyet a szerződés felmondása idéz elő, attól függetlenül alkalmazandó, hogy az utazó kifejezetten kér-e visszatérítést.
- (21) Az utazók hatékony és egységes védelme, valamint az utazásszervezők számára egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében rendelkezni kell arról, hogy az utazásszervezők fizetésektelensége esetén az utazásszervezők fizetésektelenségével

szembeni védelem az utazók által vagy nevében befizetett teljes összegre kiterjedjen, beleértve azokat az eseteket is, amikor az utazási csomagot az utazásszervező fizetéseképtelensége miatt részben vagy egészben nem teljesítik, valamint azokat az eseteket is, amikor az utazó jogosult volt a visszatérítésre vagy utalványt kapott az utazásszervezőtől a fizetéseképtelensége előtt.

- (22) Annak érdekében, hogy az utazók számára mindenkor biztosítani lehessen a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem hatékonyságát, rendelkezni kell arról, hogy a biztosíték elegendő legyen a visszatérítés és a hazaszállítás költségeinek fedezésére azokban az esetekben, amikor a fizetéseképtelenség olyan időpontban következik be, amikor az utazásszervező a legmagasabb befizetett összegeket birtokolja. Figyelembe kell venni ezen összegeknek az egy adott időszakban eladott utazási csomagok várható nagyobb mennyisége miatti növekedését. Egyértelművé kell tenni, hogy a tagállamoknak felügyelniük kell az utazásszervezők fizetéseképtelenséggel szembeni védelmét, és nyomon kell követniük a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem nyújtásának piacát. Szükség esetén a tagállamok számára lehetővé kell tenni, hogy második védelmi szint, például tartalékalap létrehozását írják elő. Ez releváns lehet például abban az esetben, ha a biztosítási kötvények nem biztosítják a szükséges védelmi szintet. Az ilyen tartalékalapokat általában kizárólag az utazásszervezők hozzájárulásaiból kell finanszírozni. Egyértelművé kell tenni, hogy az ilyen intézkedéseket a tagállamok csak kivételes körülmények között társfinanszírozhatják, és ismételten hangsúlyozni kell, hogy ezek a rendelkezések nem érintik az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezéseket, amennyiben az ilyen intézkedések állami támogatást tartalmaznak.
- (23) Az utazásszervező fizetéseképtelensége esetén a befizetett pénzösszegek visszatérítése tekintetében részletesebben meg kell határozni a visszatérítési időszakot, utalva az attól számított három hónapra, hogy az utazó benyújtotta a kérelem elbírálásához szükséges dokumentumokat. Helyénvaló továbbá azt is meghatározni egy rendelkezésben, hogy a tagállamok az utazásszervezők mellett az utazásközvetítők számára is előírhatják a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemről való gondoskodást is.
- (24) Egyértelművé kell tenni, hogy a központi kapcsolattartó pontok felelősek a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemmel és a kapcsolódó kérdésekkel kapcsolatos információcseréért, beleértve a felmondott utazási csomagokra vonatkozó szerződések időben történő visszatérítését biztosító mechanizmusokat is.
- (25) Fontos, hogy az utazók megfelelő tájékoztatást kapjanak jogaikról, megértsék a számukra nyújtott információkat, és szükség esetén hozzáférjenek ezekhez az információkhoz. Ezért bizonyos változtatásokat kell eszközölni a szerződéskötést megelőző tájékoztatási követelmények, az utazási csomagra vonatkozó szerződés tartalma és az (EU) 2015/2302 irányelv I. és II. mellékletében meghatározott egységes tájékoztató formanyomtatványok tekintetében. Például az I. mellékletben szereplő tájékoztató formanyomtatványnak fel kell tüntetnie a törölt csomagok visszatérítéséért felelős kereskedőt. Az utazási csomag elháríthatatlan és rendkívüli körülmények miatti, díjfizetés nélküli felmondásának jogát az utazási csomag lemondási díj ellenében történő felmondásának lehetősége mellett kell bemutatni. Emellett az utazásszervezőket kötelezni kell arra, hogy a szerződéshez csatolják az tájékoztató formanyomtatványt, hogy az a szerződés megkötését követően az utazók rendelkezésére álljon, az érintett kereskedők elérhetőségével együtt.
- (26) Az (EU) 2015/2302 irányelvet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

- (27) Mivel az irányelv célját, nevezetesen az utazási csomagok tekintetében a belső piac megfelelő működéséhez és a fogyasztók lehető legegységesebb, magas szintű védelmének ezen ágazatban történő megvalósulásához való hozzájárulást a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban az intézkedés léptéke és hatásai miatt e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez az irányelv nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.
- (28) Ez az irányelv tiszteletben tartja az Európai Unió Alapjogi Chartája által elismert alapvető jogokat és elveket. Ez az irányelv mindenekelőtt tiszteletben tarja a Charta 16. cikkében foglalt vállalkozás szabadságát, ugyanakkor a Charta 38. cikkének megfelelően az Unión belül biztosítja a fogyasztók védelmének magas szintjét.
- (29) A Bizottság a hatálybalépést követően öt évvel jelentést terjeszt az Európai Parlament és a Tanács elé ezen irányelv alkalmazásáról. Bár gondosan értékelték ezen irányelv utazási vállalkozásokra – többek között a mikro-, kis- és középvállalkozásokra – gyakorolt hatásait, ebben a jelentésben helyénvaló figyelembe venni az irányelv alkalmazásának a mikro-, kis- és középvállalkozásokra gyakorolt hatását. Ezt jelentést, amennyiben szükséges, jogalkotási javaslatok kísérik,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Az (EU) 2015/2302 irányelv módosítása

Az (EU) 2015/2302 irányelv a következőképpen módosul:

1. Az 1. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„1. cikk

Tárgy

Ezen irányelv célja, hogy hozzájáruljon a belső piac megfelelő működéséhez és a fogyasztók lehető legegységesebb, magas szintű védelmének megvalósulásához azáltal, hogy az utazók és kereskedők közötti, utazási csomagokra és utazási szolgáltatásegyüttesekre vonatkozó szerződések tekintetében, valamint az utazási csomagok szervezői és a szolgáltatók közötti szerződések bizonyos vonatkozásai tekintetében közelíti a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bizonyos vonatkozásait”.

2. A 2. cikk (1) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(1) Ezt az irányelvet az utazók részére kereskedők által értékesítésre kínált vagy értékesített utazási csomagokra, valamint az utazók részére kereskedők által elősegített utazási szolgáltatásegyüttesekre kell alkalmazni.

Az irányelvet alkalmazni kell a 3. cikk (8) pontjában meghatározott utazásszervezőknek az utazási csomag részét képező szolgáltatás törlése vagy teljesítésének elmulasztása esetén az utazási szolgáltatókkal szemben fennálló, visszatérítéshez való jogaira is.”.

3. A 3. cikk a következőképpen módosul:

- a) a 2. pont helyébe a következő szöveg lép:

„2. »utazási csomag«: az 1. pontban meghatározott utazási szolgáltatások legalább két különböző típusának kombinációja ugyanazon utazás vagy üdülés részeként, amennyiben:

- a) az érintett szolgáltatásokat egy adott kereskedő kombinálja, beleértve azt az esetet is, amikor ez az utazó kérésére vagy választásával összhangban történik, az összes szolgáltatásra kiterjedő egyetlen szerződés megkötését megelőzően;
- b) az érintett szolgáltatásokat, függetlenül attól, hogy az egyes utazási szolgáltatókkal külön-külön szerződések jönnek-e létre:

- i. egyetlen értékesítési helyen vásárolja meg az utazó; és

- a szolgáltatások kiválasztása még azelőtt megtörténik, hogy fizetési megállapodás jön létre az utazóval, vagy

- más típusú utazási szolgáltatások kerülnek lefoglalásra attól számított 3 órán belül, hogy az első utazási szolgáltatás tekintetében fizetési megállapodás jött létre az utazóval, vagy

- más típusú utazási szolgáltatások kerülnek lefoglalásra attól számított 24 órán belül, hogy az első utazási szolgáltatás tekintetében fizetési megállapodás jött létre az utazóval, és ha azt megelőzően, hogy az első utazási szolgáltatásról fizetési megállapodás jön létre az utazóval, a kereskedő felkérte az utazót, hogy ezt követően foglaljon le egy vagy több további utazási szolgáltatást, vagy

- ii. az érintett szolgáltatásokat összesített vagy egy összegben meghatározott ár fejében kínálják, értékesítik, vagy ilyen árat fizetnek értük, függetlenül attól, hogy a számlázás külön történik-e; vagy

- iii. »utazási csomag« vagy más hasonló néven hirdetik vagy értékesítik; vagy

- iv. olyan szerződés megkötését követően kombinálják, amely alapján a kereskedő különböző típusú utazási szolgáltatások közötti választásra biztosít jogot az utazónak; vagy

- v. különböző kereskedőktől vásárolja meg az utazó egymáshoz kapcsolódó, online foglalási folyamatok keretében, amelyek kapcsán az a kereskedő, akivel vagy amellyel az utazó először köt szerződést, továbbítja az utazó nevét, fizetési adatait, e-mail-címét és egyéb személyes adatát egy vagy több másik kereskedőnek.

Az utazási szolgáltatások olyan kombinációi, amelyek esetében az 1. pont a), b) vagy c) alpontjában említett utazási szolgáltatásokból legfeljebb egy típust kombinálnak az 1. pont d) alpontjában említett egy vagy több turisztikai szolgáltatással, nem minősülnek utazási csomagnak, ha az utóbbi szolgáltatások:

- a) nem teszik ki legalább 25 %-át az utazási kombináció értékének, és nem a kombináció alapvető elemeként hirdetik őket, illetve – a hirdetés módjától függetlenül – annak nem képezik alapvető elemét;

- b) kiválasztásukra és megvásárlásukra csak azt követően kerül sor, hogy az 1. pont a), b) vagy c) alpontja szerinti valamely utazási szolgáltatás teljesítése megkezdődött;”.

- b) az 5. pont helyébe a következő szöveg lép:

„(5) »utazási szolgáltatáseggyüttes«: különböző típusú utazási szolgáltatások kombinációja, amely nem tartozik az utazási csomag 2. pont szerinti fogalommeghatározása alá, amennyiben az a kereskedő, akivel vagy amellyel az utazó utazási szolgáltatás nyújtására vonatkozó szerződést kötött és aki vagy amely az utazó által vagy az utazó nevében befizetett pénzösszeget kapja, felkéri az utazót, hogy ugyanazon utazás vagy üdülés céljából egy másik kereskedőnél további típusú utazási szolgáltatást foglaljon le, és amennyiben a további utazási szolgáltatás nyújtására vonatkozó szerződés megkötésére az első utazási szolgáltatás foglalásának visszaigazolása után legkésőbb 24 órával sor kerül.”.

4. Az 5. cikk (1) bekezdése a következőképpen módosul:

- a) a d) pont helyébe a következő szöveg lép:

„d) a fizetési feltételek, beleértve azt az összeget vagy az ár százalékban megadott azon részét, amelyet előlegként kell befizetni, valamint a fennmaradó egyenleg rendezésének az 5a. cikkben foglaltakkal összhangban történő ütemezését, illetve az utazó által fizetendő vagy biztosítandó pénzügyi biztosíték;”;

- b) a g) pont helyébe a következő szöveg lép:

„tájékoztatás arról, hogy az utazó az utazási csomag megkezdése előtt – a 12. cikk (1) bekezdésével összhangban – egy megfelelő mértékű és indokolt lemondási díj vagy adott esetben az utazásszervező részéről felszámított egységes lemondási díj ellenében bármikor jogosult felmondani a szerződést, és hogy az utazó a 12. cikk (2) bekezdésében meghatározottaknak megfelelően elháríthatatlan rendkívüli körülmények miatt lemondási díj fizetése nélkül felmondhatja az utazási csomagra vonatkozó szerződést;”.

5. A szöveg a következő 5a. cikkel egészül ki:

„5a. cikk

Befizetett összegek

A tagállamok biztosítják, hogy az utazásszervező vagy adott esetben az utazásközvetítő – a 3. cikk (2) bekezdése b) pontjának iv. alpontjában meghatározott utazási csomagok és az utazási csomag megkezdése előtt kevesebb mint 28 nappal lefoglalt csomagok kivételével – nem kérhet az utazási csomag teljes árának 25 %-át meghaladó előlegfizetést, és nem kérheti a fennmaradó összeg kifizetését az utazási csomag megkezdése előtt 28 napnál korábban. Az utazásszervező vagy adott esetben az utazásközvetítő magasabb összegű előlegfizetést is kérhet, amennyiben ez az utazási csomag megszervezésének és teljesítésének biztosításához szükséges. *Az előleg fedezheti az utazási csomagban szereplő szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatók részére történő előlegfizetéseket, valamint az utazásszervező vagy adott esetben az utazásközvetítő által kifejezetten az utazási csomag megszervezésével és teljesítésével kapcsolatban felmerült költségeket, amennyiben az említett költségeket a foglalás időpontjában szükséges fedezni.”.*

6. A 7. cikk a következőképpen módosul:

- a) A (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő szöveg lép:

„b) arra vonatkozó tájékoztatás, hogy:

- i. az utazásszervező felelős a szerződésben foglalt valamennyi utazási szolgáltatás megfelelő teljesítéséért a 13. cikkel összhangban, a szerződés felmondásából vagy módosításából eredő visszatérítésekért, valamint a 16. cikk szerinti segítségnyújtásért, amennyiben az utazó nehéz helyzetbe kerül;
- ii. adott esetben az utazó az utazásközvetítőn keresztül is kapcsolatba léphet az utazásszervezővel.”

b) a cikk a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A szerződéshez csatolni kell az I. mellékletben meghatározott, vonatkozó tájékoztató formanyomtatványt. A szerződésnek egyértelmű utalást kell tartalmaznia erre a tájékoztató formanyomtatványra.”.

7. A 12. cikk a következőképpen módosul:

a) a (2) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(2) Az (1) bekezdésben foglaltak ellenére az utazási csomag megkezdését megelőzően az utazó lemondási díj fizetése nélkül jogosult felmondani az utazási csomagra vonatkozó szerződést, ha az utazási célállomáson vagy annak közvetlen közelében, az utazó lakóhelyén vagy indulási helyén elháríthatatlan és rendkívüli körülmények merülnek fel, vagy ilyen körülmények befolyásolják a célállomásra történő utazást, amennyiben ezek a körülmények az utazási csomag teljesítését jelentős mértékben befolyásolják. Az utazó felmondhatja a szerződést, ha észszerűen feltételezhető, hogy az utazási csomagra vonatkozó szerződés teljesítését elháríthatatlan és rendkívüli körülmények jelentősen befolyásolni fogják. Az utazási csomagra vonatkozó szerződés e bekezdés szerinti felmondása esetén az utazó a csomag fejében befizetett teljes összeg visszafizetésére jogosult, de további kártérítésre nem.”

b) a cikk a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:

„(3a) Annak értékelése során, hogy indokolt-e a szerződésnek a (2) bekezdés és a (3) bekezdés b) pontja alapján történő felmondása, figyelembe veendő fontos elemnek kell tekinteni az indulási vagy az utazó lakóhelye szerinti tagállam vagy a célország hatóságai által kiadott, egy adott célállomásra történő utazással szembeni hivatalos figyelmeztetéseket, vagy azt a tényt, hogy az utazókra súlyos korlátozások fognak vonatkozni az utazási célállomáson, vagy az utazásról vagy üdülésről való visszatérést követően a lakóhely szerinti vagy az indulási tagállamban.”.

(c) a (4) bekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„(4) Az utazásszervező visszafizeti a (2), illetve (3) bekezdés szerint megtérítendő összegeket az utazónak, az (1) bekezdés alkalmazása esetében pedig megtéríti az utazó által vagy nevében az utazási csomag fejében befizetett teljes összegnek a megfelelő mértékű és indokolt lemondási díjjal csökkentett értékét. Az utazásszervező az utazó részére való visszafizetést vagy megtérítést indokolatlan késedelem nélkül, de legkésőbb az utazási csomagra vonatkozó szerződés felmondását követő 14 nappal teljesíti, függetlenül attól, hogy az utazó kifejezetten kéri-e a visszatérítést.”

Amennyiben a tagállamok olyan mechanizmusokat vezetnek be vagy tartanak fenn, amelyek célja annak biztosítása, hogy az utazási csomagokra vonatkozó szerződésnek a (2) és (3) bekezdéssel összhangban történő felmondását követően az első albekezdésben megállapított határidőn belül sor kerüljön az utazó részére való visszatérítésre, ezekről a mechanizmusokról tájékoztatják a Bizottságot és a többi tagállamnak a 18. cikk (2) bekezdése szerinti központi kapcsolattartó pontját. Az ilyen mechanizmusok tagállamok általi társfinanszírozása csak kivételes és kellően indokolt körülmények között lehetséges, és ahhoz az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezések szerinti jóváhagyás szükséges.”

8. A szöveg a következő 12a. cikkel egészül ki:

„12a. cikk

Utalványok

(1)A tagállamok biztosítják, hogy a szerződés 10., 11. vagy 12. cikk szerinti felmondása esetén az utazásszervező felkínálhassa az utazó számára azt a lehetőséget, hogy a visszatérítés helyett jövőbeli utazási csomagra felhasználható utalványt fogadjon el.

(2)Mielőtt az utazó elfogadja az utalványt, az utazásszervező világos és kifejezett módon, írásban tájékoztatja az utazót:

a) arról a tényről, hogy az utazó 14 napon belüli visszatérítésre jogosult, és nem köteles az utalványt elfogadni;

b) az utalvány érvényességi idejéről és az utazóknak az utalványokkal kapcsolatos jogairól, az e cikkben foglaltak szerint;

(3)A felkínált utalvány értéke megfelel legalább annak az összegnek, amelynek visszatérítésére az utazó jogosult. Az utazásszervező felajánlhat magasabb összegű utalványt.

(4)Az utazók az utalvány érvényességi ideje alatt csak akkor veszítik el a visszatérítéshez való jogukat, ha az utalványt kifejezetten és írásban a visszatérítés helyett fogadják el. A felek az utalvány beváltása vagy lejártá előtt bármikor megállapodhatnak a teljes visszatérítésben.

(5)Az utalványok érvényességi ideje legfeljebb 12 hónap attól a naptól számítva, amikor az utazó a (4) bekezdéssel összhangban elfogadja az utalványt. Ez az időtartam a két fél kifejezett és írásbeli egyetértésével egy alkalommal, legfeljebb 12 hónappal meghosszabbítható.

(7)Ha az utalványt annak érvényességi ideje alatt nem váltják be, az utazásszervező a lehető leghamarabb, de legkésőbb az érvényességi idő lejártát követő 14 napon belül visszatéríti az utalványban meghatározott összeget, anélkül, hogy az utazónak erre vonatkozóan előzetes kérelmet kellene benyújtania.

(8)Az utalványok többletköltségek nélkül átruházhatók egy másik utazóra.

(9)Az utalványokra az utazó által befizetett összegek erejéig kiterjed a 17. cikk szerinti, a szervező által biztosítandó fizetésektelenséggel szembeni védelem.”

9. A 17. cikk helyébe a következő szöveg lép:

A fizetéseképtelenséggel szembeni védelem hatékonysága és hatálya

- (1) A tagállamok biztosítják, hogy a területükön letelepedett utazásszervezők biztosítékot nyújtsanak arra, hogy fizetéseképtelenségük esetén visszafizetik az utazók által vagy nevében befizetett teljes összeget. Ez magában foglalja a befizetett összegek védelmét abban az esetben, ha az utazási csomagot az utazásszervező fizetéseképtelensége következtében részben vagy egészben nem teljesítik, vagy ha az utazó a szervező fizetéseképtelenségének bekövetkezése előtt visszatérítésre volt jogosult vagy kapott utalványt tőle. Az utalványok esetében a biztosíték az utazó által befizetett pénzösszegekre korlátozódik. Ha az utazási csomagra vonatkozó szerződésnek a visszaút is részét képezi, akkor az utazásszervezőknek az utazók hazaszállítására is biztosítékot kell nyújtaniuk. Az utazási csomag folytatása felajánlható.

Azon, nem valamely tagállamban letelepedett utazásszervezők, akik egy tagállamban utazási csomagokat értékesítenek vagy értékesítésre kínálnak, illetve akiknek ilyen jellegű tevékenységei bármilyen módon valamely tagállamba irányulnak, kötelesek azon tagállam jogának megfelelően biztosítékot nyújtani.

- (2) Az (1) bekezdésben említett biztosítéknak hatékonynak kell lennie, és ki kell terjednie az észszerűen előrelátható költségekre. Ki kell terjednie az utazási csomagok fejében az utazók által vagy nevében befizetett összegekre, figyelembe véve a teljesített befizetések fogadása, illetve az utazási csomagok teljesítésének lezárása közötti időszak hosszát, valamint az utazásszervező fizetéseképtelensége esetén a hazaszállítások várható költségét is. A biztosítéknak mindenkor elegendőnek kell lennie a visszatérítések és adott esetben a hazaszállítások és az utalványok költségeinek fedezésére. A fedezetnek azokat az időszakokat kell tükröznie, amikor a szervezők a legmagasabb befizetett összegeket birtokolják, valamint az utazási csomagok értékesítési volumenében bekövetkező változásokat.
- (3) A fizetéseképtelenséggel szembeni védelem hatékonyságának biztosítása érdekében a tagállamok felügyelik a területükön letelepedett szervezők fizetéseképtelenséggel szembeni védelmet szolgáló intézkedéseit, nyomon követik a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem nyújtásának piacát, és szükség esetén előírhatnak egy második védelmi szintet. A tagállamok általi bármely társfinanszírozás csak kivételes és kellően indokolt körülmények között lehetséges, és ahhoz az állami támogatásokra vonatkozó uniós rendelkezések szerinti jóváhagyás szükséges.
- (4) Az utazók a lakóhelyüktől, az indulás helyétől, az utazási csomag értékesítésének, illetve a fizetéseképtelenséggel szembeni védelem nyújtásáért felelős szervezet helye szerinti tagállamtól függetlenül jogosultak védelemre az utazásszervezők fizetéseképtelenségével szemben.
- (5) Amikor az utazásszervező fizetéseképtelensége kihat az utazási csomag teljesítésére, a biztosítéknak költségmentesen igénybe vehetővé kell válnia a hazaszállításnak és szükség esetén a hazaszállítást megelőzően szálláshely biztosításának finanszírozására.
- (6) Az utazásszervező fizetéseképtelensége által érintett befizetett összegeket az utazó kérelmét követően indokolatlan késedelem nélkül, de legkésőbb attól az

időponttól számított három hónapon belül vissza kell fizetni, amikor az utazó a kérelem elbírálásához szükséges dokumentumokat benyújtotta.

- (7) Amennyiben az az utazásközvetítők részére befizetett összegekre tekintettel indokolt, a tagállamok a 13. cikk (1) bekezdésének második albekezdésében foglaltaktól függetlenül az utazásszervezők mellett az utazásközvetítőket is kötelezhetik arra, hogy gondoskodjanak a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemről.”.

10. A 18. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) A tagállamok központi kapcsolattartó pontokat jelölnek ki a közigazgatási együttműködésnek és a különböző tagállamokban működő utazásszervezők felügyeletének a megkönnyítésére, valamint a fizetéseképtelenséggel szembeni védelemmel és az utazási csomagokra vonatkozó szerződések felmondása esetén fizetendő visszatérítések hatékonyságának biztosítása érdekében bevezetett mechanizmusokkal kapcsolatos információcsere céljából. A tagállamok tájékoztatják a többi tagállamot és a Bizottságot e kapcsolattartó pontok elérhetőségéről.”

11. A 19. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„19. cikk

Az utazási szolgáltatássegíttésekre vonatkozó fizetéseképtelenséggel szembeni védelem és tájékoztatási követelmények

(1) A 3. cikk (5) bekezdésében meghatározott utazási szolgáltatássegíttések esetében a tagállamok biztosítják, hogy azok a kereskedők, akik vagy amelyek az utazókat más típusú utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötésére kérik fel, biztosítékot nyújtsanak az utazók által befizetett minden összeg visszatérítésére. Ha ezen kereskedők felelnek az utazó visszaútjáért, a biztosítéknak az utazó hazaszállítására is ki kell terjednie. A 17. cikk (1) bekezdésének második albekezdése, a 17. cikk (2)–(6) bekezdése, valamint a 18. cikk értelemszerűen alkalmazandó.

(2) Amikor az utazót más típusú utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződés megkötésére kéri fel, a kereskedő – beleértve azon kereskedőt is, aki nem telepedett le valamely tagállamban, de ilyen jellegű tevékenységei bármilyen módon valamely tagállamba irányulnak – az utazó rendelkezésére bocsátja a II. mellékletben meghatározott, megfelelő módon kitöltött tájékoztató formanyomtatványt. A formanyomtatványt világos és kifejezett módon kell az utazó rendelkezésére bocsátani.

(3) Amennyiben a kereskedő nem teljesíti az e cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott követelményeket, a IV. fejezet 9. és 12. cikkében meghatározott jogok és kötelezettségek alkalmazandók az utazási szolgáltatássegíttés részét képező utazási szolgáltatásokat illetően.

(4) Amennyiben utazási szolgáltatássegíttés jön létre, a más típusú utazási szolgáltatásra vonatkozó szerződést megkötő kereskedő köteles tájékoztatni erről a tényről azt a kereskedőt, aki vagy amely az utazót ilyen szerződés megkötésére felkérte.

12. A 22. cikk helyébe a következő szöveg lép:

„22. cikk

Az utazásszervezők megtérítési igénye és visszatérítéshez való joga

(1) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az utazásszervező, illetve a 13. cikk (1) bekezdésének második albekezdésével vagy a 20. cikkel összhangban az utazásközvetítő kártérítést fizet, árengedményt ad vagy eleget tesz az ezen irányelv szerinti egyéb kötelezettségének, jogában álljon bármely olyan harmadik féllel szemben megtérítési igénnyel fellépni, aki hozzájárult a kártérítést, az árengedményt vagy az egyéb kötelezettséget kiváltó eseményhez.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben egy szolgáltató töröl egy utazási csomag részét képező valamely szolgáltatást vagy elmulasztja annak teljesítését, hét napon belül köteles legyen az utazásszervező részére visszatéríteni az utazásszervező által a szolgáltatásért kifizetett összegeket. A hétnapos határidő a szolgáltatás törlését követő napon vagy azon a napon kezdődik, amikor a szolgáltatás teljesítése esedékes volt, attól függően, hogy melyik a korábbi időpont.”

13. Az I. melléklet helyébe ezen irányelv I. mellékletének szövege lép.

14. A II. melléklet helyébe ezen irányelv II. mellékletének szövege lép.

2. cikk

A Bizottság jelentéstételi és a felülvizsgálati kötelezettsége

A Bizottság [az irányelv hatálybalépését követő öt év]-ig jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak ezen irányelv alkalmazásáról. A jelentés figyelembe veszi a mikro-, kis- és középméretű utazásszervezőkre gyakorolt hatást is.

A jelentéshez szükség esetén jogalkotási javaslatokat kell csatolni.

3. cikk

Átültetés

(1) A tagállamok legkésőbb [az irányelv hatálybalépését követő 18 hónap]-ig elfogadják és kihirdetik azokat a törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek megfeleljenek. E rendelkezések szövegét haladéktalanul megküldik a Bizottság számára.

Ezeket a rendelkezéseket [az átültetési határidő lejártától számított 6 hónap]-tól/-től alkalmazzák.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

(2) A tagállamok közlik a Bizottsággal nemzeti joguk azon főbb rendelkezéseinek szövegét, amelyeket az ezen irányelv által szabályozott területen fogadnak el.

4. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

5. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*az Európai Parlament részéről
az elnök*

*a Tanács részéről
az elnök*